

met art
HISTORY

istorija
umetnosti
starog i
srednjeg
veka

istorija
umetnosti
starog i
srednjeg
veka

Istorija umetnosti starog i srednjeg veka

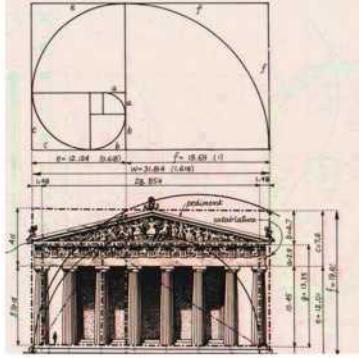
U okviru predmeta Istorija umetnosti starog i srednjeg veka studenti se upoznaju sa nastankom i razvojem umetnosti u periodu od 500. godine pre nove ere do 1500. godine na evropskom geografskom području. Umetničko delo i vizuelna kultura proučavaju se u njegovom idejnom, socijalnom i kulturnom kontekstu. Prate se glavni tokovi sa ključnim spomenicima. Posebna pažnja je usmerena na različite oblike vizuelnog identiteta koji su obeležili kako antičku, grčku, rimsку i helensku umetnost tako i srednjovekovnu kulturu istoka, Vizantije, kao i Zapadne Evrope.

Zadatak studenata je da samostalno pišu seminarske radove, ali i da primenjuju praktično znanje stećeno na stručnim predmetima, tako što dizajniraju i redizajniraju svoje seminarske radove inspirisani istorijom vizuelne kulture. Elektronski časopis Istorije umetnosti starog i srednjeg veka ima cilj da dizajniranim studentskim poster prezentacijama oživi istoriju umetnosti i vizuelnu kulturu. Tekst koji prati postere pruža osnovne podatke o epohama i temama seminarskih radova.

Svetlana Smolčić Makuljević

Grčka arhitektura

Miljana Stanković
Dizajn interaktivnih medija

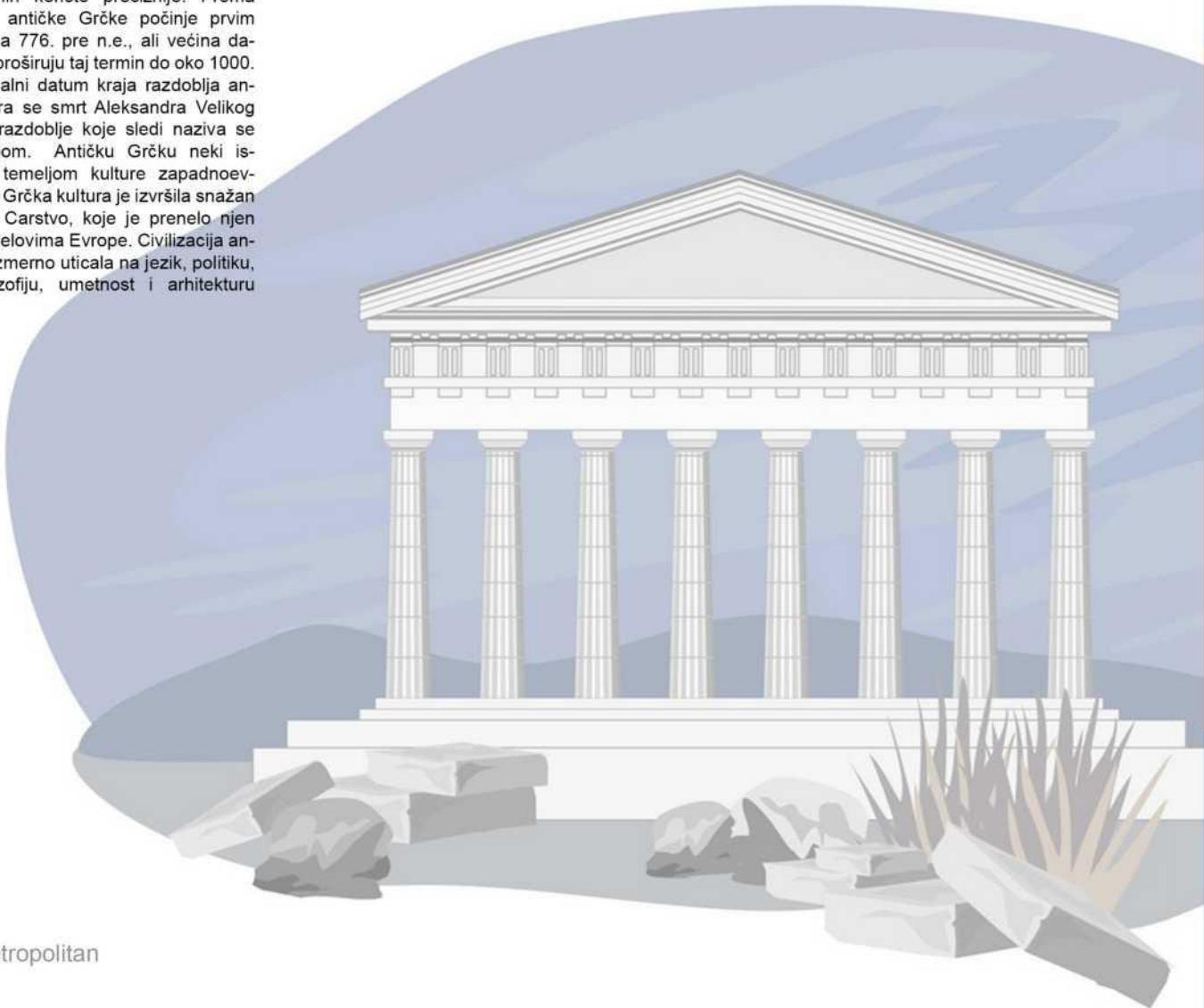

Antička Grčka je naziv koji se koristi za opisivanje sveta u kojem se govorilo grčkim jezikom u antičkim vremenima.

Ne postoje određeni ili opšte prihvачeni datumi početka i kraja razdoblja antičke Grčke. U uobičajenoj upotrebi to se razdoblje odnosi na celu grčku istoriju pre osnivanja Rimskog Carstva, međutim istoričari taj termin koriste preciznije. Prema tradiciji razdoblje antičke Grčke počinje prvim Olimpijskim igrama 776. pre n.e., ali većina današnjih istoričara proširuju taj termin do oko 1000. pre n.e. Tradicionalni datum kraja razdoblja antičke Grčke smatra se smrt Aleksandra Velikog 323. pre n.e., a razdoblje koje sledi naziva se helenističkim dobom. Antičku Grčku neki istoričari smatraju temeljom kulture zapadneevropske civilizacije. Grčka kultura je izvršila snažan uticaj na Rimsko Carstvo, koje je prenalo njen oblik po mnogim delovima Europe. Civilizacija antičke Grčke je neizmerno uticala na jezik, politiku, obrazovanje, filozofiju, umetnost i arhitekturu modernog sveta.

Dorski red preovlađuje u kontinentalnoj Grčkoj, Velikoj Grčkoj i na Siciliji. On je karakterisan stubom u ovoj arhitekturi sa odgovarajućim kapitelom. Oslonjen na stilobad, diže se čvrsti i snažan i uži je pri vrhu nego u osnovi sa čistim žljebovima - kanelurama kojim je izbrazdan. Završava se kapitelom koji se sastoji od ehinusa. Jonski red potiče iz 6. vijeka p. n. e. u Joniji jugozapadnom obalnom području i ostrvima Male Azije koji su naselili Jonski Grci gdje se govorio jonski dijalekt grčkog jezika. Korintski red je u stvari jedna varijanta jonskog reda i baza mu je kao u jonskog stuba a kapitel je sastavljen od stiliziranog lišća biljke akantusa i voluta na svakom uglu kapitela. Najpoznatiji Olimpejon u Ateni, hram Lambrandi u Maloj Aziji i hramovi kružnog oblika u Delfima i Epidaurusu. U rimskoj arhitekturi ovakav stub je kombinovan sa jonskim stubom i takova kombinacija ovih stilova se naziva kompozitni kapitel.

Akropolj je utvrđeno naselje na uzvišici, a najpoznatiji je Atinski akropolj. Njegovi zidovi potiču još iz mikenskog doba. Visine je oko 150 m, a sam vrh čini platforma dimenzija 300x150 m. Posle ratova sa Persijom tu su podignuti Partenon i Erehejon od kojih prvi predstavlja najveći doprinos iz ostvarenja arhitekture hramova. Na akropolju se nalazi monumentalni ulaz Propileji. Kao i Odeon u kome su se održavale muzičke priredbe. Odeon je iz polovine 2. veka p. n. e. i podigao ga je Herodes Antikus kao i Dionisovo pozorište, Stoazgrada sa jednim dugim nizom uz koji se nalazi red stubova i drugi manji značajni objekti. Spomenici i građevine Akropolja su u harmoniji sa svojim prirodnim okruženjem. U ovim jedinstvena delima antičke arhitekture, kombinuju se različiti stilovi klasične grčke arhitekture i umetnosti, koji su vekovima uticali na mnoge druge kulture i umetnosti.

Univerzitet Metropolitan, Fakultet Digitalnih
Umetnosti

GRČKA ARHITEKTURA

Arhitektura koja je nastajala u ranom periodu u vreme Mikenske Grčke (1200. godine p. n. e.) sve do 7. veka p. n. e. kada se gradski život razvio da bi javna zgrada mogla biti podignuta. Većina tih arhaiskih građevina bila je od drveta ili blata ili gline ništa se nije očuvalo i većina naših informacija se sastoji od očuvanih objekata u antičkoj arhitekturi jer su Rimljani kopirali antičke uzore i od pisanih izvora kao Vitruvijevih iz 1. veka. Arhitektura, kao i slika i skulptura nije bila priznavana za umetnost i arhitekta se smatrao za zanatliju i njihova imena nisu poznata pred 5. vekom p. n. e. Poznati arhitekta koji je projektovao Partenon bio je zapostavljen iako bismo ga danas smatrati genijem. Standardne forme grčkih javnih zgrada su poznati iz očuvanih oblika kao što je Partenon i iz rimskih izvora koji su delom kopirali grčku arhitekturu kakav je Panteon u Rimu. Zgrada je bila jedan pravougaonik ili kvadrat koji je rađen u krečnjaku kojeg je u Grčkoj u izobilju dok je gradnja od mermera zavisila od uvoza sa ostrva Paros i upotrebljavan je uglavnom za vajarsku dekoraciju hramova.

Arhitektura antičke Grčke je izrasla iz starijih kultura (maloazijske i mikenske) i razvijala se od 7. do 5. veka p. n. e. ka velikom savršenstvu iz privrednih i socijalnog, kao i kulturnih preduslova i izrasla iznad svoje upotrebe osnove kao stvarna umetnost koja je uticala na opšta stremljenja u svetskom razvoju umetnosti.

Hram je postao glavni nosilac stilsog procesa. Hram je građevina podignuta u čast nekog božanstva odnosno za kultne svrhe posvećene tom božanstvu za obično stvarne ili kultne žrtve. Grčki hram nije služio kao sastajalište za vernike i više je postao skulptura. Hram predstavlja jedan od najznačajnijih zadataka oblikovanja čitavog razdoblja grčke arhitekture i umetnosti uopšte. Unutar hrama su se nalazili skulpture i votivni pokloni. Temelji su se pravili od kamena a sama zgrada je od nepečene opeke i drva i obložena slikama dekorisanim pločama iz pečene gline. U početku se upotrebljavao drveni građevinski materijal a kasnije kamen u prvom redu krečnjak jer je a i mermer koji je dopreman i bilo je teško dopremiti velike komade mermera brodovima.

Grčki arhitekti su stvorili oblike koji neki naznačavaju da su noseći i potporni dok su drugi poduprti i nošeni i na ovaj način nastaje jedna neobično nežna konstrukcija toga sastava.

Hram ima naos – svetilište i pronaos – pretprostor ponekad i opsidon. Ima nekoliko vrsta hramova koje razlikujemo u grčkoj arhitekturi. U 9. veku nastaje „templum in antis“ koji je imao naos i u pročelju dva stuba koja su stvarala pretprostor, iz toga oblika se razvija prostil koji ima predvorje sa redom stubova na pročelju zgrade i amfiprostil koji ima ovakve stupove na oba dve kraće strane hrama. Od 8. veka razvija se tip hrama peripter ili monopteros koji ima stubove na sve četiri strane pravougaone osnove hrama i dipter ili dipteros koji ima dva reda stubova oko cele zgrade.

Grčka skulptura

Emilija Zdravković
Modni dizajn

Fidijina statua Zevsa (Muzej u Rimu)

Mermerni metopi Partenona (Deo partenonskih mermera) Oko 447- 438 p.n.e.

Pergamon Altar Fidija Pergamon Museum, Berlin
200-150 p.n.e

Poznata izreka antičkog sofiste Protagore iz Abdere glasi: "Čovek je mera svih stvari, onih koje jesu da jesu, a onih koje nisu da nisu". Grčka umetnost je od samog početka vajarstvo gledala kao antropocentričku delatnost, u kojoj se slavi čovek kao mera svih stvari. Skulptura nagog muškarca koji stoji, poznata pod imenom Apolon ili Kouros, bila je jedan od glavnih motiva čiji je cilj oslikavanje bogova kao ljudi.
llus Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipisciing elit.

Rani klasični period grčkog vajarstva, poznat i kao strogi stil, iznedrio je igru neverovatnih autora. Jedan od onih koji se izdvaja po svojoj popularnosti, ali i zbog činjenice da su njegova dela bila čest predmet replikacija od strane starih Rimljana je Miron, koji je radio isključivo u bronzi. Poznate su njegove figure grčkih atleta, u kojima hvata esenciju pokreta i skulpture životinja. Grčki umetnici dostigli bi vrhunac umetničke izvrsnosti koji je zarobio ljudski oblik na način koji nikada ranije nije viđen i koji je bio mnogo kopiran. Najraniji veliki kameni likovi (kouroi - goli muški mladici i korejski odevene ženske figure) bili su kruti kao u egipatskim monumentalnim statuama sa rukama uspravljenim sa strane, stopala su gotovo zajedno, a oči tupo zure ispred sebe bez posebnog izraza lica.

Potreba umetnika Grčke da žele da shvate umetnost prostornosti, ljubav prema izrazu uz pomoć različitih plastičnih tehnika ljudskog tela je nadвладala tadašnje, sadašnje i buduće vreme. Mramor je često služio kao materijal za figuru, uprkos njegovoj krhkosti. Samo na taj način može se smanjiti lepotu i elementacija ljudskog tela. Iako je bronza bila izdavani i plemeniti materijal, koristila se mnogo ređe.

Stara grčka skulptura i slikarstvo kao i svaki element njihove umetnosti bezvremenski nesvesno su izvajali današnji svet kakav znamo. Različiti primeri umetnosti daju ideju i smisao duhovnom životu ove zemlje.

Univerzitet Metropolitan
2021

Fidija

Marija Sotirović 4361
Grafički dizajn

Realan prikaz Dione i Afrodite,
skulptura koja se trenutno nalazi u Britanskom
muzeju u Londonu

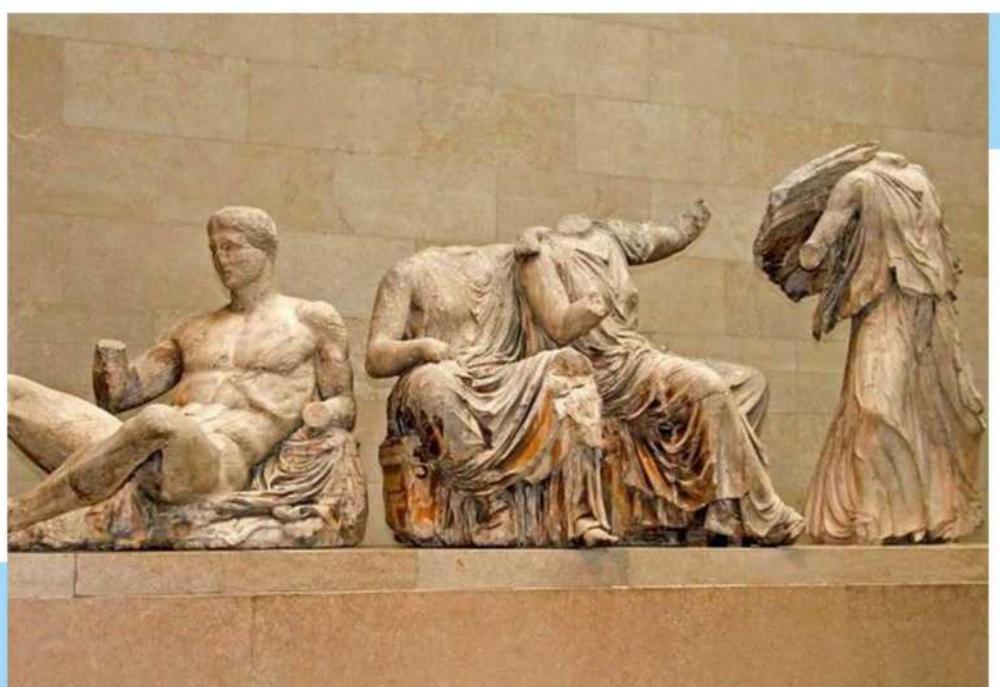
Jahači - skulptura koja se nalazi na Frizu
Partenona sa zapadne strane

Skulptura Dionisa na zabatu Partenona

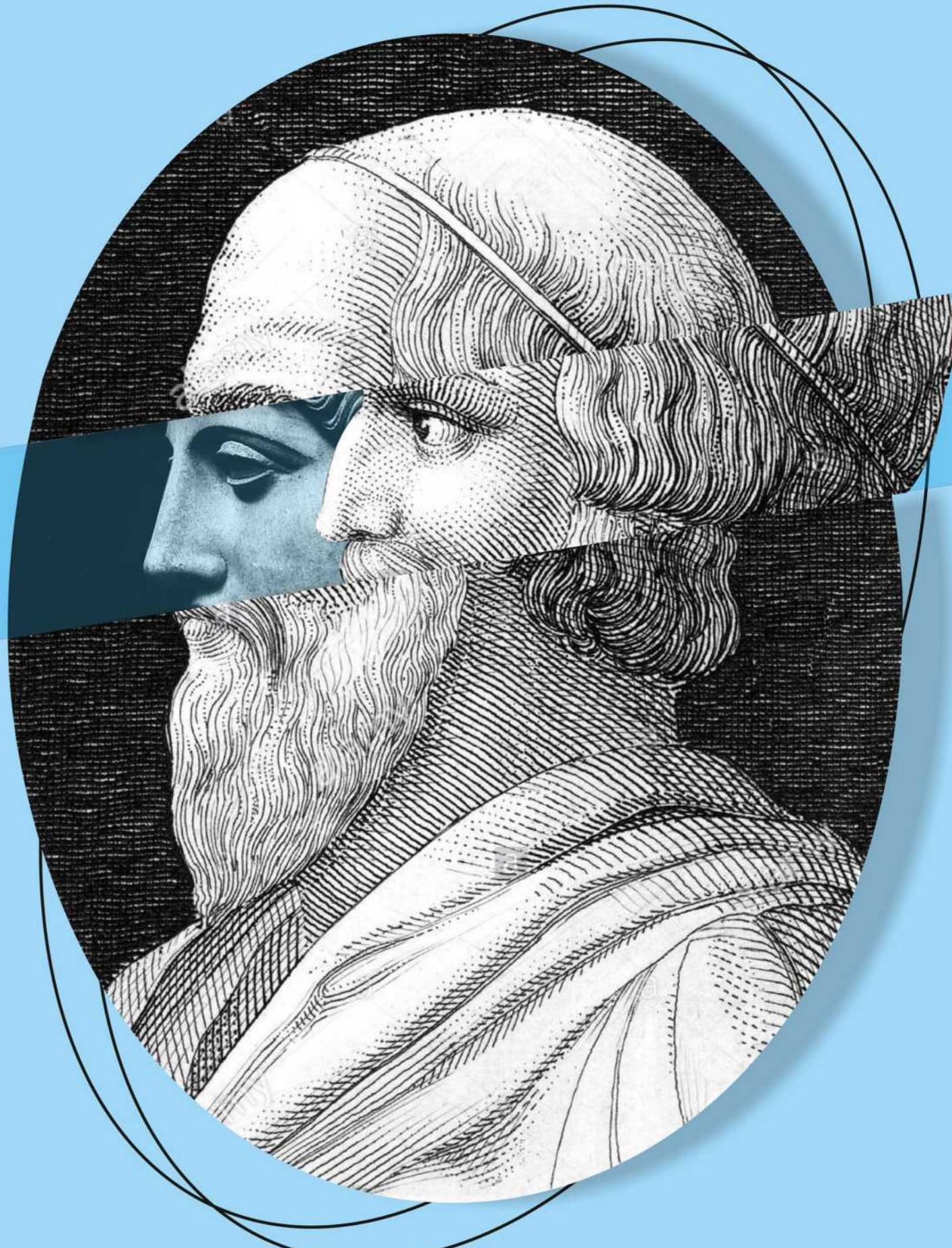
Fidija je bio jedan od najznačajnijih skulptora stare Grčke klasičnog perioda. Pripadao je epohi zlatnog procvata Atine u doba Perikla. Njegove skulpture su sinonim za ideal harmonične ravnoteže između božanskog i ljudskog. Osim toga što je njegov stil dominirao do kraja 5. veka p.n.e., konkretna znanja o njegovom životu gotovo i da ne postoje. Kao njegovi učitelji spominju se Hegija iz Atine, Ageladiz Arga i Polignot iz Tasa.

Plutarh u svom delu "Život Perikla" pored toga što piše o brojnim umetničkim aktivnostima koje su se odvijale u tom periodu spominje i Fidiju kao Periklovog ličnog savetnika. Fidija je stavio svoj portret pored Periklovog na štit njegove skulpture Atine Partenos (device). Pouzdaniji primer je torzo Atine u École des Beaux Arts u Parizu, čija pažljiva izrada omogućava da zapravo zamislimo Fidijin original.

Danas Fidija prepisujemo oko 20 dela poznatih preko kopija, novca i književnih izvora. Fidija nije bio samo vajar, već i slikar, a znao je i da radi sa bronzom i metalom. Uglavnom je radio statue božanstva koje je krasila vedra snaga, samopouzdana sila i strast. On je sjajno vajao muške figure, ali su ipak njegov najveći doprinos imale ženske figure. Fidijine žene su smirene, dostojanstvene, zdrave, veličanstvene, bez senzualnosti i jednostavne. Prikazivao ih je u tankim haljinama koje prekrivaju telo, ali tako da ga plastično ojačavaju i više otkrivaju nego sakrivaju. Efekat je postignut prikazivanjem tkanine kao da je mokra. On populariše tradicionalnu tehniku hrisolefanta tačnije drvena i mermerna jezgra, odeću od tankih zlatnih listova, a gole delove tela od slonovače. Pravio je nacrte za Partenonski friz (široki centralni deo glavnog vencu iznad arhitrava) i skulpture Partenona urasle u podlogu.

PHIDIAS

ФИДИЈА

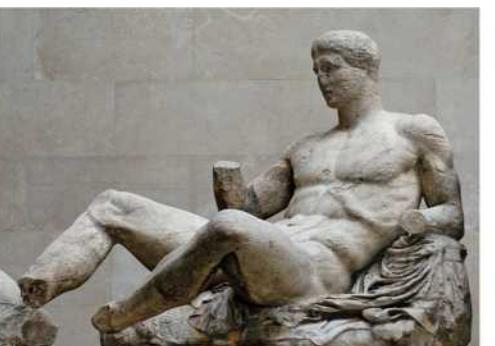
Марина Кереџин
Модни дизајн

Главни улаз Партенона. Фидија уводи новину у композицији сцена. Обично се у центру приказује главна фигура божанства која одлучује о даљем дешавању композиције, док Фидија у центар ставља две фигуре које су потпуно спојене радњом. Потом следе друге фигуре које сведоче о томе шта се догађа. Главна тема овог забата јесте рођење богиње Атени из Зевсове главе. Са стране налазе се разни богови (нису идентификовани). Зевс седи на престолу, поред се налази Атена, тек рођена али већ под потпуном опремом, и као сама скулптура богиње Атени Партенос, у руци држи богињу победе, Нику. У угловима налазе се коњске главе са кочије Хелоса(бог сунца) и Селене(богиња месеца). Коњска глава која је боље очувана (глава Селениног коња) приказује изванредан реализам, постављена је тако да делимично излази из равне тимпанона, те даје веома интересантну динамику и дубину..

Постављене у изванредну композицију, тако да су све фигуре у међусобним односима. Динамично постављене у односе, цела композиција делује веома животно.
На оба забата, мушки фигуре приказане су наге, док су женске фигуре прекривене драперијама. У приказу женских фигура и драперија Фидија се показује као највећи мајстор 5. века. Драперије које прекривају и откривају тело и његове покрете. Видимо на који начин је Фидија израђивао драперије за коју говоре да је израђена као да је влажна. Полу згужвана, полу прилепљена уз тело изванредно указује на облик и покрет тела. На овај начин успева да прикаже природност саме тканине. Ово се можда и најбоље види на композицији која се најчешће назива 'Три грације' или 'Три парке'. То се такође види и на тканинама које су само згужвано постављене испод фигура, што можемо видети не неким од мушких приказаних фигура (нпр. Дионис или херој Тизеј).
Пропорције ових скулптура (мушка фигура Диониса) карактеристичне су за 5. век, Поликлетов канон, који је Фидија поштовао. Снажне фигуре испуњене мишићима.

Predstava žene u klasičnoj Grčkoj umetnosti

Jelena Stanimirović
Modni dizajn

Ranjenja amazonka (440.g.p.n.e.)

Poliklet je svojim kanonom proporcija stvorio klasični stil. Ključni element ovog perioda je upotreba opuštene i izbalansirane poze izmeštenog težista, koja je danas poznata –kontrapost. Kontrapost je doprineo dotad nevidenoj naturalnosti skulpture, što ga je učinilo slavnjim. Fokus mermerne statue Ranjenje Amazonke je na činjenici da je prikazana žena ratnica. Ona je izgubilo oružje u borbi i kvarci iz rane pod njenom desnom dojkom.

Visina i mišići figure daju joj autu snage i moci.

Njene dojke su gole, ima zakriviljene kukove, a duga kosa je oblikovana na ženski način. Hiton je odvezan na jednom ramenu i opasan u struk u pomoći improvizovane uzde konja. Ona se lagano naslanja na stub sa leve strane, ali uprkos njenom stanju, lice ne pokazuje znake боли ili zamora.

Desna ruka na glavi ukazuje na gest koji se često koristi za označavanje spavanja ili smrti. Takvo emocionalno ograničenje karakteristično je za klasičnu umetnost druge polovine V veka pre nove ere.

Athena Lemnija

Nastala je po narudžbini Atinskih kolonista na ostrvu Lemnosu. Lemniju je Fidija predstavio kao mladu devojku, sa egidom prebačenom preko desnog ramena, gologlavu, sa kacigom u desnoj i kopljem u desnoj ruci.

Visina figure iznosi dva metra. Obučena u dug hiton ona deluje skromno, jednostavno i mirno, oslobođena ratnih brigova. Ona spokojno gleda u budućnost grada, koji je, i pored njene zaštite, prošao kroz najteže patnje i iskušenja u borbi, ne samo za svoj opstanak nego i za slobodu cele Grčke.

Fidijina Atena Partenos

U punom je skladu i svojom veličinom i svojom raskošnom hrislefantinskom dekoracijom sa omnim što je grad Atina predstavljala u Grčkom svetu. Fidijina Atena Partenos bila je carica u grčkoj skulpturi, izrađene su brojne replike ove statue, kako u antičko tako i u moderno doba. Bila je najcjenjenija kultna figura Atine, i smatra se jedinim od najvećih dostignuća drevne grčke skulpture.

Univerzitet Metropolitan
2021

Predstava žene u klasičnoj Grčkoj umetnosti

Niobida na umoru,
(450- 440 g.p.n.e.).
Tokom zrelog klasičnog
stila napeta akcija koja
je bila rezervisana ug-
lavnom za muško telo
postaje odlika i žen-
skog akta koji se po-
prvi put javlja u grčkoj
skulpturi (Niobida na
umoru). Pored isticanja
radnje i pokreta umet-
nik naglašava i emo-
tivno-ekspresivnu
odliku skulpture -
PATOS

Grčki nakit

Isidora Filipovic
Interaktivni mediji

Zlatna kruna u obliku maslinovih grancica koja je bila koriscenja kao nagrada na takmicenjima

Bronzani period obuhvata doba kada su Graci svoj nakit proizvodili od razlicitih vrsta gline, kostiju, razlicitih vrsta skoljki i kamenja. Pronalažak metala omogucio je usavršavanje zanata na visem nivou. Ovaj period je specifikan po samoj proizvodnji nakita. Karakteristicana je zbog koriscenja zlata i specijalnih tehnika krivljenja zice, što je omogucilo da se materijali kao zica nose i koriste svakodnevno. Dizajn nakita je bio veoma komplikovan. Konkretno od nakita su pravljene narukvice za gornji deo ruke kao i obicne narukvice, ogrlice, biseri... Nakit pocinje da reprezentuje status drustvu. Pri kraju ove ere, Grcka civilizacija iznenada pada u tezak period krize. Proizvodnja nakita je spala na minimum i skoro nista novo se ne desava u ovom polju u narednih 300 godina.

Period klasicnog Grckog nakita je veoma vazan period oko 500 godine p.n.e.. Ovaj period je takođe poznat i kao Golden Age of Greek. Tokom obog perioda mozemo videti ucestalo koriscenje zlata i razlicitih crsti dragog i poludragog kamenja, u proizvodnji nakita. U ovom periodu proizvodnja nakita je bila veoma karakteristicna zbog koriscenja filigranske tehnike i koriscenja tankih listica zlata. Zlatna kruna koja ima oblik maslinovih grancica je odlican primer kako je izgledao finalni proizvod, kada govorimo o proizvodnji nakita tog doba. Ova zlatna kruna je predstavljala nagradu na raznim sampionatima i takmicenjima. Pre nastanka ove zlatne krune, kao nagrada se koristila kruna koja bi bila napravljena od pravih grancica maslinovog drveta.

GRČKI NAKIT

Грчко оружје

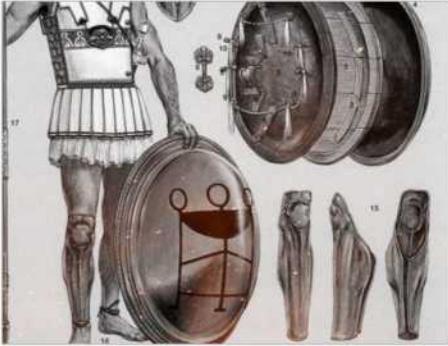
Милан Остојић
Графички дизајн

Грчки ратник - хоплит

Горњи део опреме хоплита

Доњи део опреме хоплита

Већина оружја која је била у примени била је направљена од трајног и издржљивог материјала – метала(бронза и гвожђе). Оружја од овог материјала су: шлемови, штитови, прсници и костобрани, бодежи и различита нападна оружја. Једно од објашњења штурми ових предмета јесте да је народ који је тамо живео претапао старије предмете и користили их за израду нових.

Мачеви

Током старијег Гвозденог доба, доминантни тип мача који је коришћен у Тесалији био је комбинованог прободно-посечног типа, који је данас познат под називом "Naue II". Форма овог мача која се развила од сличног бронзаног мача из Микенског периода Грчке уведена је у област Тесалије из централне Европе. Ови откривени мачеви веома личе на примерке из свих крајева Грчке, што значи да је у то време владала једна општа култура гвозденог доба, као и један општи ниво војне технологије.

Ножеви

С обзиром да су тесалски мачеви већ сами по себи били прилично кратки, у бодеже се могу урачунати оружја дужином сечива од 35 см или мање.

Копља

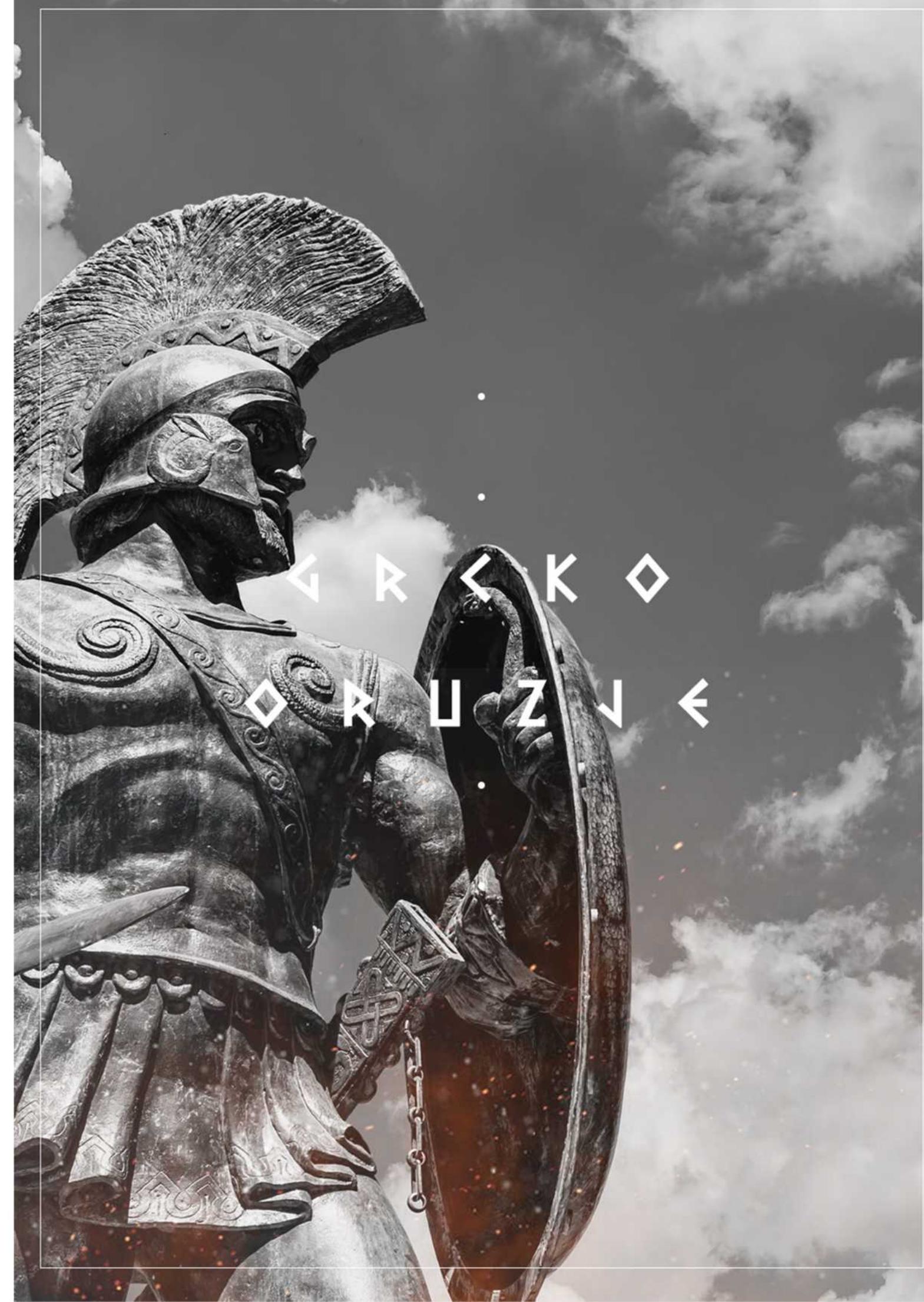
Познатија под именом „Дори“, копља су била веома битна оружја за Грке у старом веку, поготово за хоплите. Копља су била дужине од 1.8м до 2.4м и била су направљена од оштре металне главе, дрвене дршке и бронзане главе на крају која би се користила у случају да се метална глава сломи.

Сариса

Ово би се могло ставити у категорију са копљима, али мислим да вреди да се каже мало више о томе. „Сариса“ су копља настала за време Филипа II Македонског, била су дужине од 4 до 7 метара, много дужа од копља „Дори“. Прављена су од јаког дрвета и тежила око 5 килограма. Ова копља су изузетно добро коришћена у македонским фалангама, сматрало се да су те формације

Универзитет Метрополитан
2021

RIMSKA UMETNOST

TATJANA PURIĆ
Dizajn interaktivnih medija

- kip Augusta I statua od mermera iz Primaporte

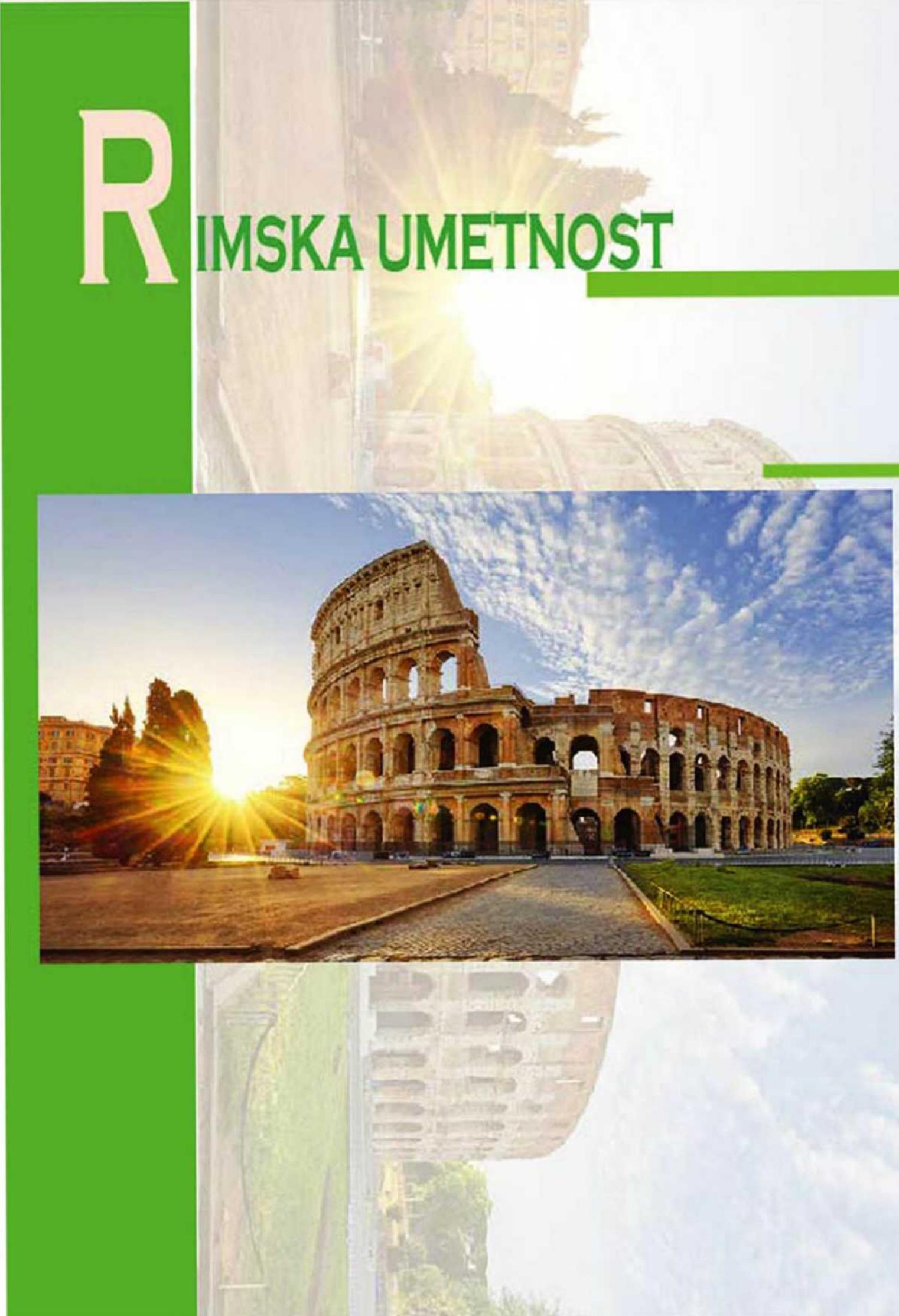
Iz doba vladavine Augusta javlja se novi stil u portretnoj umetnosti - kip Augusta I statua od mermera iz Primaporte (oko 30. g. p. n. e). Posmatrajući je ne možemo znati da li predstavlja Boga ili čoveka. Prikazano je herojsko, idealizovano telo, a na grudom oklopu su bogati alegorijski motivi. Ima se osećaj dodira tkanine, metala i kože. Pažnja je ipak najviše usredsredjena na oči. Lice je bilo prepoznatljivo uvišen portret. Osim portreta rađeni su narativni reljefi na monumentalnim oltarima i stubovima. Na njima su prikazani podvizi imperatora. August je želeo da bude prikazan na spomenicima kao vladar mira jer je to bio glavni motiv njegove vladavine.

U Rimu je postojala vajarška tradicija. Skulpture su bile tražene, ali se smatralo da najveći broj njih nastaje po uzoru na grčku skulpturu. Skulpture koje su bile deo rimskog društva su: portret i narativni reljef. Kod Rimljana je bio običaj da se urade statue zaslужnih vođa ili političara i postavljali bi ih na javna mesta. To je bio čin njihovog odlikovanja.

Smatra se da je prva statua iz I v. p. n. e. urađena u prirodnoj veličini i predstavlja nekog službenika L'Arringatore i potiče sa južne Etrurske teritorije. Tako zvani rimski portretni stil može se videti i u liku nepoznatog Rimljana. Delo ostavlja snažan utisak i nastalo je u doba kad je rimska arhitektura bila u najvećem usponu. Vajar je naglašavao rimsku ličnost - ozbiljnu, namrađenu. Izraz lica je govorio da je to autoritativan lik koji ima jaku volju u izvršavanju dužnosti.

Značajan spomenik je Ara Pacis (oltar mira). Na reljefu se vidi povorka koja slavi jedan poseban događaj. Rimskom umetniku je stalo da prikaže dubinu prostora. Majstorski je usavršeno umekšavanje pozadine reljefa. Prisutno je interesovanje za prostor. Treba pomenuti i Trajanov stub (106-113. g.), podignut u čast imperatorovih pohoda protiv Dačana. Stub je visok 38 metara, preko njega je spiralna traka (duga 190m) na kojoj su prikazani događaji iz dačkih ratova. Postojala je i statua koja je uništena. Prikazan je i Trajan kako se obraća vojnicima. Što se tiče portretnog vajarstva izdvajaju se sledeća remek-dela: „Ženski portret”, Glava Trajanova (stota godina) i „Konjanička statua” Marka Aurelia i glava Konstantina, prvog imperatora hrišćanina. „Ženski portret” je posebno delo u rimskom vajarstvu. Ljupki nagib glave i pogled krunnih očiju izražavaju nežno raspoloženje devojke.

Rimsko zidno slikarstvo

Pompeji i Herkulanum

Andela Ognjenović
Grafički dizajn

Freska portret Sapfo u Pompejima. Urađena u IV pompejskom stilu. Datira u 55-79. godinu n.e.

Hram posvećen boginji Isis. Datira iz II vijeka prije nove ere i nalazi se u Pompeji.

Pompeja i Herkulanum su bili antički gradovi na jugu Apenskog poluostrva, jugoistočno od današnjeg Napulja u Italiji. Osnovani su u VI vijeku prije nove ere, a potpuno su uništeni u erupciji vukana Vezuva, zajedno sa još jednim gradom – Stabijom.

24. avgusta 79. godine poslije Hrista, u Pompeji se uporedo događaju dva značajna festivala – Vulkanalija i Augustalija. Smatra se da je zbog ova dva događaja u Pompeji bilo duplo više ljudi nego obično. Od ranog jutra Vezuv je podrhtavao. U danima koji su prethodili, dogodio se i pomor ribe u obližnjoj rijeci Sarno, a par godina ranije se dogodio i veliki zemljotres. Oko tri popodne tog 24. avgusta, Vezuv je eksplodirao, ubrzao zatravši Pompeje, Stabiju i Herkulanum.

Smatra se da je u Pompejima poginulo 30 hiljada ljudi, a u ostalim gradovima znatno manje, uslijed blagovremene evakuacije.

Freska koja prikazuje borbu u amfiteatru između Pompejaca i Nucerijanaca.

Zidno slikarstvo kao način ukrašavanja privatnog prostora predstavljalo je sasvim uobičajnu praksu antičkih naroda. Na temeljima današnjih saznanja o rimskoj kulturi i arhitekturi građevina, možemo tvrditi da su prostorije u kojima su boravili bile poprilično mračne i hladne. Uz pomoć zidnih slika uspjevalo se u osvježavanju čak i takvih prostorija. Tokom uređenja kuća prioritet je bio hodnik, u kome se davalo na značaju trodimenzionalnim zidnim slikama, kako bi se nadomestio manjak predmeta. Dok se naprimjer u spavaćim sobama češće našlo na intimnije zidne umjetnosti. Takođe, bitno je napomenuti da su se zidnim slikarstvom u starom Rimu nerijetko bavile i žene. Pompejski stilovi su četiri perioda u rimskom zidnom slikarstvu. Prvi stil - inkrustacija, drugi stil - figurativni, treći stil - ukrasni i četvrti stil - zamršeni.

RIMSKO ZIDNO SLIKARSTVO

Pompeji i Herkulanum

Rimski slavoluci

Sofija Trpeski 4359

Grafički dizajn

Konstantinov slavoluk

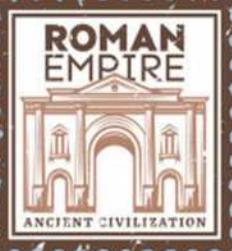
Nalazi se u blizini Koloseuma u Rimu. Sagrađen je 315. godine u čast pobeđe cara Konstantina nad Maksenijem na Milvijskom mostu. Ima tri luka i ukrašen je uglavnom skulpturama koje su uzete sa starijih spomenika. Sačuvan je natpis koji navodi da su Senat i rimski narod ovaj slavoluk posvetili caru Konstantinu. Postoje reljefi koji prikazuju borbe sa Dačanima, a oni su bili prvo bitno ukras na Trajanovom forumu.

Postoje četiri okrugla reljefa, medaljona, koji su bili smešteni na tetrapilonu koji im je Hadrijan želio da ovekoveči svoje lovačke uspehe. Horizontalni reljefni friz koji se nalazi ispod Hadrijanovih medaljona prikazuje Konstantinov govor na forumu, a danas je Konstantin bez glave. Na postolju se nalaze reljefi boginje pobede Viktorije, a u uglovima se nalaze likovi božanstava koji predstavljaju godišnja doba.

Trajanov slavoluk - nalazi se u Beneventu. Podignut je povodom završetka izgradnje puta od Brindizija do Rima koji je imao veliki značaj. Slavoluk je jednolučni. N vrhu se nalazi natpis o tome kada je kojim povodom Senat podigao ovaj slavoluk, a ispod se nalazi reljef sa predstavom trijumfalne povorke. Reljefi prikazuju Trajana kao miroslavnog vladara koji pomaže siromašnjima i svojim delima zasluguje da bude izjednačen sa bogovima. U središtu luka prikazan je Trajan kako ga Viktorija ukrašava vencem. U Rimu se nalazio i trolučni slavoluk u čast Trajanovih pobeđa koji nije sačuvan, ali je poznat na osnovu predstava na novcu. Zna se da je na vrhu luka stajao četvoropreg sa carem.

RIMSKI SLAVOLUCI

Rimsko Oružje

Tijana Vučetić
Dizajn Interaktivnih Medija

Mačevi

Koplje

Strelice

Gladius je bio primarno oružje rimskih legija. Gladius je bio kratak, dvostrani mač koji se koristio tokom kasne Rimske Republike i veceg dela Rimskog carstva. Bio je dugačak između 40 i 60 centimetara. Najraniji gladius može se datirati u rano rimsko kraljevstvo, u sedmi vek pne.

Gladius se sastojao od nekoliko komponenata: drške, dugmeta za zakovice, svodnjaka, ručkohvata i štitnika. Gradnja gladiusa je bila složena. Da bi stvorio mač koji je istovremeno bio jak i fleksibilan, kovač bi koristio nekoliko tvrdih krađa za spoljne slojeve mača sa mekšim čelikom za sredinu.

Spatha je bio duži mač dužine do metra. Ovo oružje su koristile neke pomoćne jedinice tokom ranog Rimskog carstva, a kasnije su ga koristile legionarske pešadije u trećem veku ne i kasnije.

Tokom ere manipula (315 pne. Do 107 p. N. E.), fronta rimske pešadije, hastati, su nosili nekoliko kopinja (pilum) koje su lansirali u neprijatelja pre nego što su se uključili u borbu ruku u ruku. Ova taktika se nastavila sa pomoćnom pešadijom i nekom legionarskom pešadijom koja je nosila pilum za bacanje pre bitke.

Prve primere ovakvih strelica su nosili Stari Grci oko 500. godine pre nove ere, ali najpoznatiji korisnik bila je kasno-rimска i istočno-rimска vojska. Najraniji i najbolji pisani izvor za ovo taktičko oružje odnosi se na period oko 300. godine nove ere, iako je dokument sastavljen oko 390. - 450. godine nove ere.

Plumbate u sebi sadrže plumbum ili olovo i mogu se prevesti kao „olovom ponderisane strelice“. Martiobarbuli je u ovom prevodu na latinskom, što je najverovatnije asimilacija Martiobarbuli, „Mali Marsovi trnovi“. Barba je podrazumevala bodljikavu glavu, a Mars je bio bog rata (između ostalog).

Ranohrišćanstvo

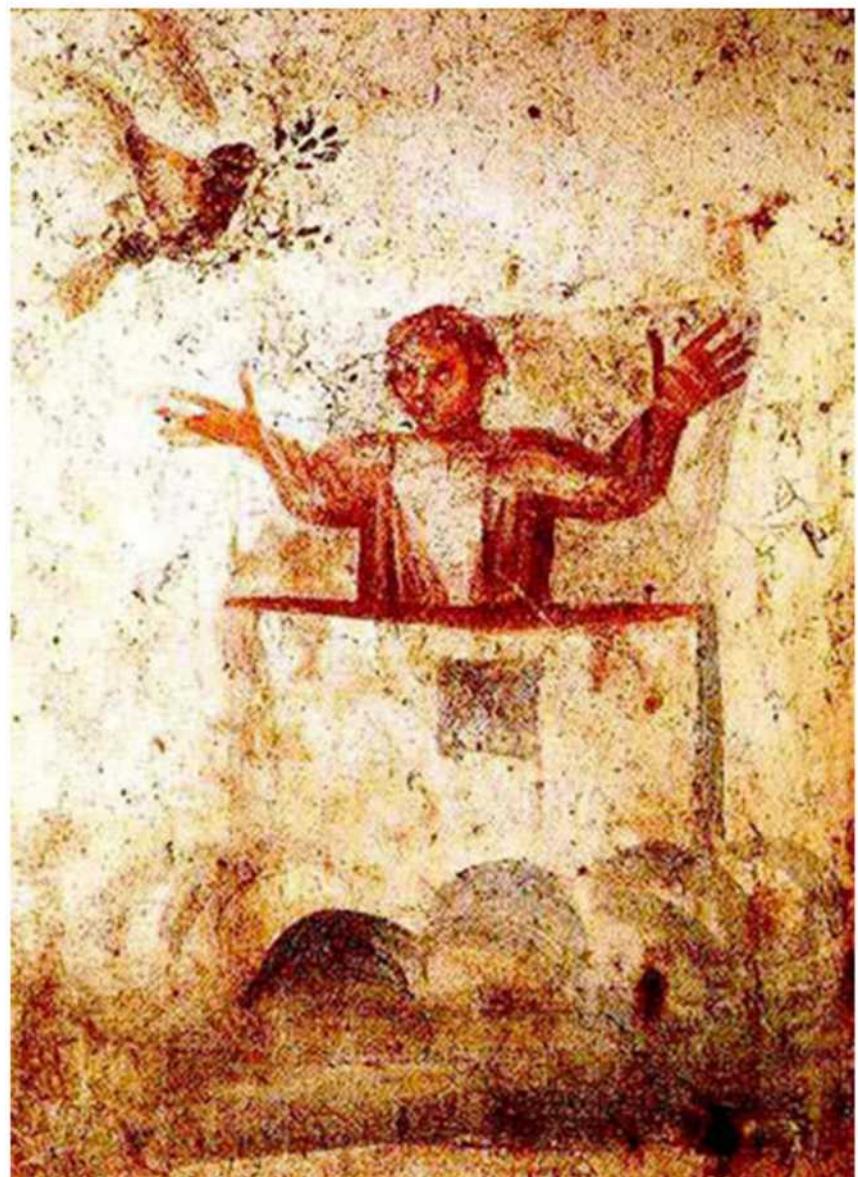
Petar Goljanin
Dizajn interaktivnih medija

Jedna od slika iz ranohrišćanstva koja se nalazi u katakombama rima. Na njoj je prikazan isus sa svojim učenicima.

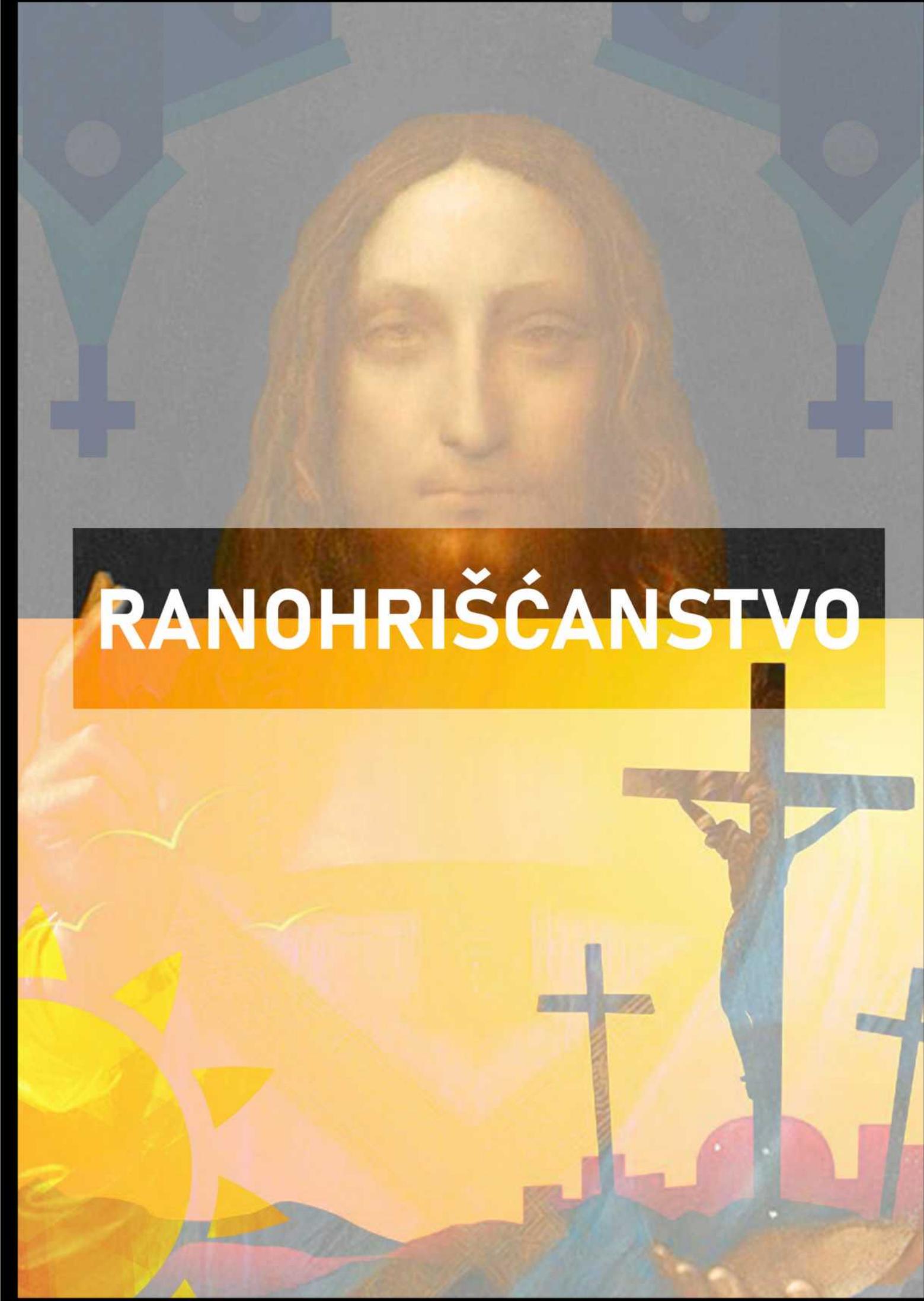
Rano hrišćanstvo obuhvata početno razdoblje hrišćanstva od smrti Isusa Hrista u 33-im godinama 1. vijeka, do postajanja državnom religijom u 4. vijeku, kada je legalizovano (313), dogmatizованo (325) te konačno etatizovano (380).

Rano hrišćanstvo je nastalo kao vjerski pokret, odnosno sekta unutar judaizma, da bi se tokom 1. vijeka od njega potpuno odvojilo. Središte nove religije je u početku bilo u Jerusalimu, ali nakon uništenja Hrama u jevrejsko-rimskom ratu 70. godine, jevrejski hrišćani gube prvenstvo. Rim, kao prestonica Carstva, postaje glavno sedište hrišćanstva, a rimski episkop postaje dominantni episkop, koji kasnije uzima titulu pape. Razni vidovi hrišćanstva su cvjetali u ranom periodu pokreta. Ranohrišćanske zajednice su često bile veoma podeljene iznutra, u većoj mjeri nego samo društvo, jer su u njima često Jevreji i nejeveri bili zajedno.

Oni koji su se nazivali hrišćanima imali su mnoga, bitno različita religijska vjerovanja i prakse. U hrišćanstvu drugog i trećeg vijeka teološka raznovrnost je bila toliko naglašena da su se grupe koje su se nazivale hrišćanima držale vjerovanja i praksi za koje bi većina današnjih hrišćana tvrdila da uopšte nisu hrišćanske. I način na koji su bile organizovane zajednice razasute po tada poznatom svijetu znatno se razlikovalo od grupe do grupe. Rano hrišćanstvo bilo je neprijateljsko prema autoritetu i prema državi. Hrišćani su bili izloženi mnogim kritikama i progonima od judejaca i sljedbenika rimske vere. Međutim, ortodoksno hrišćanstvo je, prilagodivši u svoje svrhe rimsку političku i vojnu organizaciju, te zadobivši carsku podršku u IV vijeku, postajalo sve stabilnije i otpornije.

Na kraju ranog perioda hrišćanstvo postaje favorizovana religija Rimskog carstva pod carem Konstantinom Velikim, a potom i jedina državna vjera pod Teodosijem. Tokom ovog perioda hrišćanstvo je preterpeleo dubinske promjene, kojima su slobodne bratske zajednice transformisane u hijerarhijsku crkvenu organizaciju. Transformacija hrišćanstva je poglavito uzrokvana promjenom socijalnog sastava, i novom društvenom funkcijom. Hrišćanstvo je od revolucionarne religije evoluiralo do religije koja podupire državu. Zajedno sa promjenom hrišćanstva u prvim vijekovima mijenjalo se i shvatanje Isusa.

Manastir Svetе Katarine na Sinaju

Jana Andrić
Modni dizajn

Riznica ovog manastira druga je po veličini u svetu, odmah posle Vatikanske.

Sveta Velikomučenica Ekaterina Aleksandrijska je ranohrišćanska mučenica i svetiteljka s kraja 3. veka. Prema predanju, u jednoj svojoj viziji Isus Hrist joj je darovao prsten, što je ona protumačila kao znak da svoj život treba da posveti Bogu. Bila je vrlo obrazovana, i veoma je dobro poznavala grčku filozofiju, medicinu, retoriku i logiku.

Prema predanju, car Maksencije je jednom prilikom pozvao 50 mudraca i organizovao raspravu u kojoj bi se raspravljalo o veri. U toj raspravi Ekaterina je odnela pobedu, a car Maksencije je kao kaznu naredio da se svih 50 mudraca spale. Pred smrt, na Ekaterinjin nagovor, ovi mudraci su primili hrišćanstvo i ispovedali se. Ekaterina je bila uhvaćena, mučena i pogubljena u svojoj 18. godini, 24. novembra 305. godine. Manastir je u 9. veku dobio ime po njoj.

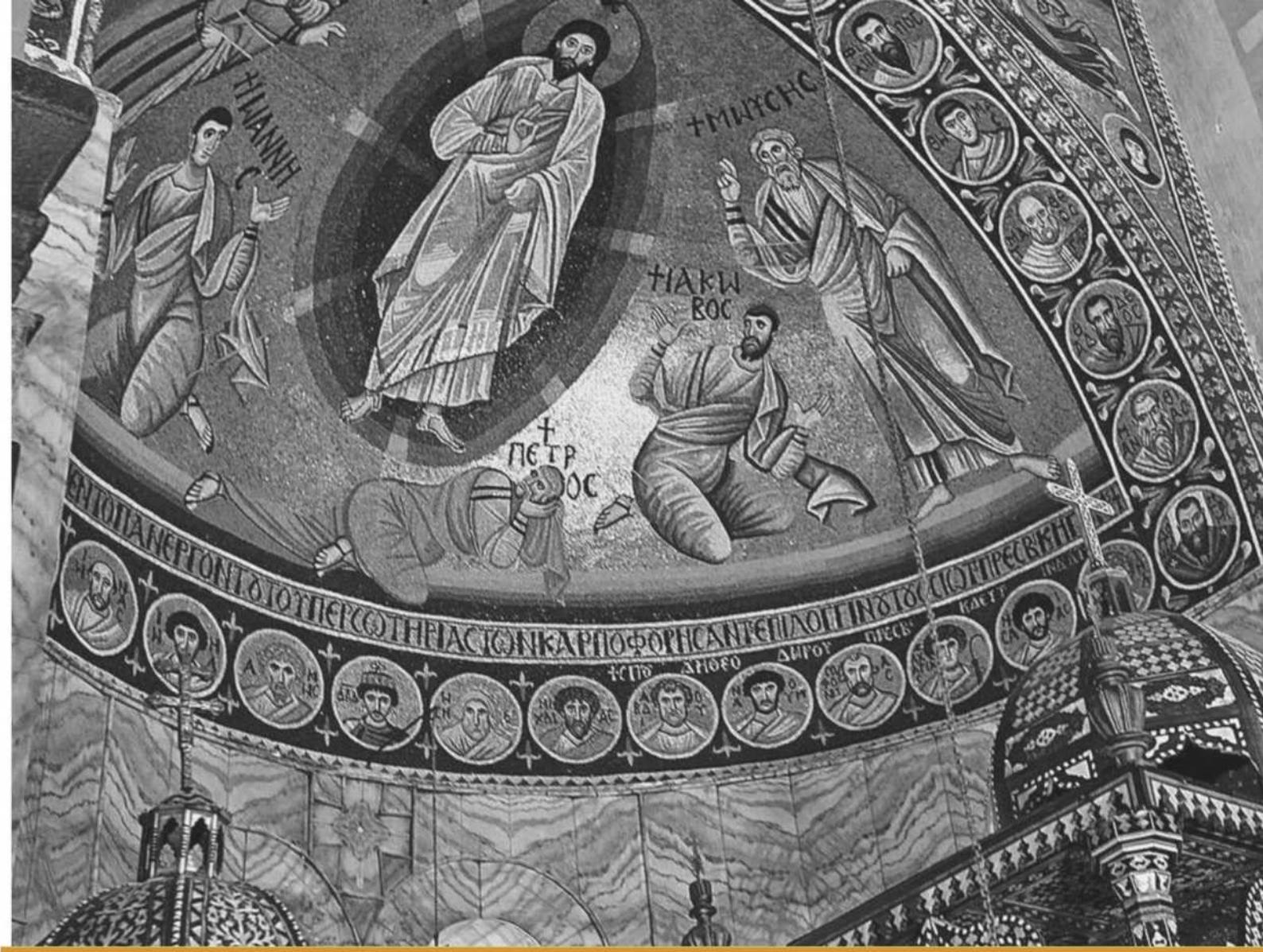

Nakon preobraženja u Hrišćanstvo Isus je pogledao darujući joj prsten koji je ostao sa njom do kraja njenog života u znak obručenja njemu.

U manastiru se čuva dokument "Muhamedov zavet" kojim je prorok Muhamed opomenuo mislimanski svet da nikada ne dignu ruku na njega.

Priča manastira Svetе Katarine počinje u 4. veku kada je Carica Jelena, majka Konstantina Velikog, naložila da se na mestu gde je Mojsije naišao na takozvanu nesagovirivu kupinu sagradi kapelu. U okviru manastira nalazi se i bunar, gde je Mojsije prvi put video i upoznao svoju ženu Zaru. Kupinov žbun je jedinstven u svetu. Manastirski velikodostojnici tražili su pomoć vizantiskog cara, i tako su oko Jelenine kapele car Justinijan i carica Teodora u 6. veku podigli crkvu od crvenog granita. Iznad manastira, kako bi mogao lakše da se brani od eventualnog napada, sagradena je trobrodna bazilika od crvenog granita sa okolnih brda koja tokom svoje petnaestovekovne istorije nikad nije rušena ni osvajana i u kojoj se služba vrši od Justinijanova vremena do danas. Krajem VI v. ukrašava se unutrašnjost crkve. U oltarnoj apsidi ugrađen je hrišćanstveni mozaik Preobraženja Gospodnjeg.

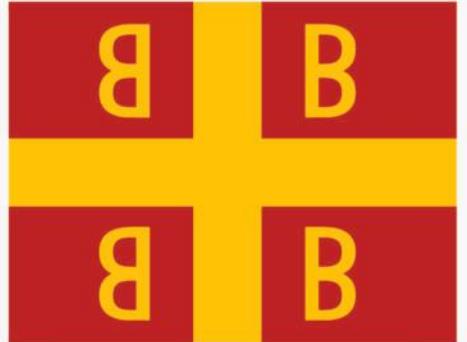
MANASTIR SVETE KATARINE

Sinajska gora
VI i VIII vek

Ktitor- Carica Jelena, Justinijan i Teodora

Vizantijska Arhitektura

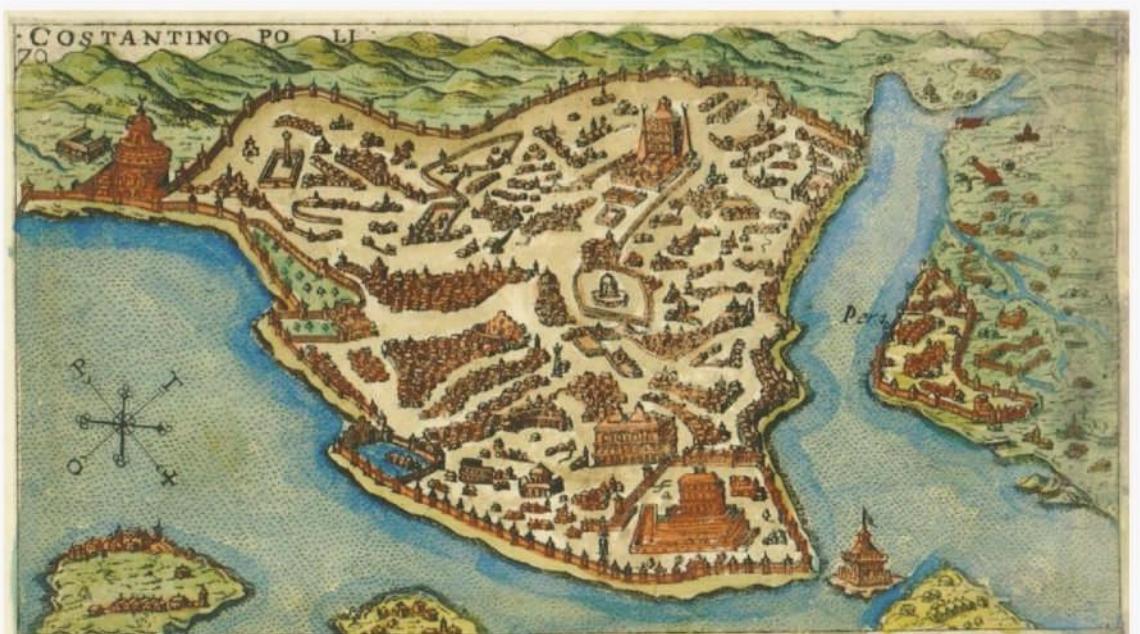
Filip Brđović
Grafički Dizajn

Car Konstantin prenestio je prestonicu iz rima u Konstantinopolj, jedini grad na svetu koji se prostire na dva kontinenta. Sloveni su mu dali ime Carigrad. Podignut je na mestu starog grada Vizantiona po čemu je i carstvo dobilo ime. Vizantiji su sebe smatrali Rimljanim i ljubomorno su čuvali mnoge tradicije rimske i grčke civilizacije koje su zaboravljene i izgubljene u Zapadnom delu Rimskog carstva u haosu ratovanja sa Varvarima. Vizantiji su, međutim, za razliku od starih Rimljana i Grka, bili hrišćani, pa je njihovo carstvo dobilo novi i značajno drugačiji karakter.

Vizantijska Arhitektura

Vizantijske crkve u osnovi imaju oblik upisanog krsta od koga su svi kraci jednak dužine. Prostor u sredini krsta kao i sva četiri bočna prostora pokrivaju se kupolama. Grupisanje polukupola oko centralne je karakteristično za ovu arhitekturu. Osnova upisanog krsta se javlja u više varijanti.

Sveta Irina

Simbol zlatnog doba vizantije. Ovu crkvu podigao je car Justinijan I. sa željom da izgradi najveću crkvu svog vremena. Sveti Sofija je bila najveća bogomolja na svetu sve do izgradnje Seviljske Katedrale. Sazidana je za svega pet godina i posvećana 537. godine bila je izuzetan gradevinski poduhvat. Justinijan je materijal za izgradnju dopremao iz svih delova Vizantije. Mermer iz Afrike, Porfir i Malahit iz male Azije, a osam stupova od Jaspisa iz Artemidinog hrama u Efesu, jednom od sedam svetskih čuda starog sveta. Sveta Sofija je bila uzor za mnoge Osmanske i Hrvatske crkve.

San Vitale u Raveni

Ovu crkvu je sagradio Justinijan u period od 540.-547. God. i ona predstavlja najznačajniji spomenik Vizantijske arhitekture u zapadnoj Evropi i jedan od najznačajnijih vizantijskih spomenika uopšte. Na ulazu je elipsasti hodnik, iz njega se ulazi u osovmougaonu građevinu na čijim ulazima postoje dve kule. U crkvi postoje mozaici koji predstavljaju Justinijana sa svitom i Teodoru sa Svitom.

VIZANTIJSKA ARHITEKTURA

CARIČIN GRAD

Marija Trajković
Grafički dizajn

Pogled na ostatke zidova u Caričinom gradu

U 6. veku u podnožju planine Radan uzdiže se Justinijana Prima ili Caričin grad, zadužbina jednog od najvažnijih vizantijskih careva. Ovaj grad delo je cara Justinijana prvog, a on je želeo da ostavi nešto po čemu će ga ljudi pamtitи i odlučio je da izgradi grad. Caričin grad predstavlja arheološki lokalitet, nalazi su u opštini Lebane, nadomak Leskovca. Takođe jedan je od najvažnijih vizantijskih gradova na području današnjeg Balkana. Predstavlja je važan administrativni i crkveni centar novoosnovane arhiepiskopije Iustinianae Prima, takođe je bio i veoma važan proizvodni i potrošački centar. Život u gradu trajao je veoma kratko, samo nekih 80 godina. Pretpostavlja se da se život u gardu ugasio za vreme cara Iraklija, naletom Slovena. Prvi put se pominje 1880. godina, a prva arheološka istraživanja počinju 1912. godine.

Na području površine od oko 42 000 kvadratnih metara, 530. godine počinje da se gradi Caričin grad. U njegovoj gradnji primenjena su sva najnovija graditeljska iskušta koja su u tom periodu bila poznata. I projektovale su ga najpoznatije arhitekte iz Carigrada tj. Istanbula. Spoljašnji bedem štitio je grad od mogućih napada neprijatelja. Unutrašnjim bedemima grad je bio podeljen na 3 dela – gornji, donji i srednji deo grada, a njih je u sredini spajao forum tj. trg. Taj trg je bio veoma prostor i krasila ga je i carska statua. Od trga, glavna ulica vodila je u jednom pravcu ka gornjem delu grada, gde su bili smešteni sveštenici i plemstvo, a famo su se takođe nalazili javni i administrativni objekti. Duž ulica nalazile su se trgovačke i zanatske radnje, i javne građevine.

Na jugozapadu grada, na najuzvišenijem mestu sagrađen je Akropolj – mesto gde se nalazio sedište crkvene uprave, sa episkopskom palatom koja je bila najveća crkvena građevina u gradu, i koja je po najvišim graditeljskim standardima tog vremena, imala podno grejanje koje se zagrevalo toplim vazduhom. Tu se nalazila i velika crkva sa 3 apside, atrijumom i krstionicom. U stambenom delu grada nalazila se trobrodna bazilika sa kriptom, gde su pronađeni fragmenti podnog mozaika i fresaka. Zatim je tu bila i treća crkva – bazilika sa atrijumom. U predgradu se nalazila otkopana dvojna bazilika, a južno od nje peta bazilika – trobrodna sa trakseptom, narteksom i atrijumom, i izvan gradskih zidina sagrađena je šesta crkva – trikonhos sa otvorenim narteksom i atrijumom,

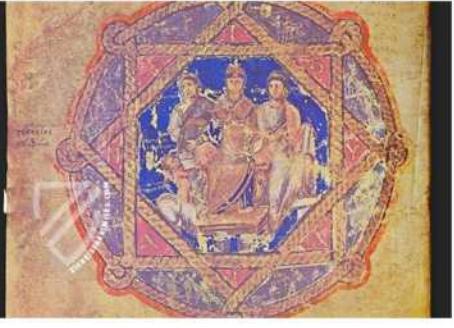
CARIČIN GRAD

530 - 615

Vizantijski minijaturni rukopisi

Sladjana Čolović 4068
Modni dizajn

Teodorov psaltir - jedan od najbogatijih ilustrovanih rukopisa Vizantije koji sadrži 440 minijatura koje uključuje ilustracije iz Jevandjelja, liturgijske ilustracije i priče o Hristu.

ILUMINARNI RUKOPIS je rukopis u kome je tekst dopunjeno ukrasima poput inicijala, margina i minijaturnih ilustracija. Ilustrovani rukopis je imao posebno važnu ulogu u razvoju i širenju vizantijske umjetnosti. Vizantijski svijet je stvorio rukopise u svom stilu, čije su se verzije proširile i na druga područja.

Riječ *minijatura*, izvedena iz latinskog glagola miniare, označava malu ilustraciju koja je korištena za ukrasavanje antičkog ili srednjovjekovnog iluminarnog rukopisa. Slike u njima su rađene živim bojama a neki djelovi su ukrashavani i pozlatom.

Teodorov psaltir sadrži marginalne minijature i koriste se dvije vrste pisma. Jedna se naziva *majuskula*, vrsta je kaligrafije koja se sastoji od velikih slova i pojavljuje se u zlatu. Druga vrsta pisma koja je koristi u rukopisu je manji tekst koji se naziva *miniskula*.

Bečki dioskurid - rano vizantijski grčki rukopis koji je stvoren 515. godine nove ere u prestonici Vizantijskog carstva i koji sadrži više od 400 slika životinja i biljaka, ugrađenih u naturalističkom stilu.

Bečki dioskurid nastao u 6. vijeku i rukopis je koji je posvećen vizantijskoj princezi Aniciji Julijani. Rukopis je predstavljen Aniciji u znak zahvalnosti što je finansirala izgradnju crkve u predgrađu Konstantinopola. Ovaj portret je najstariji postojeći portret posvete.

Većina ilustracija u Bečkom dioskuridu slikana je u naturalističkom stilu kako bi pomogla farmakologu u prepoznavanju svake biljke.

Ovaj rukopis je ujedno i najstarija sačuvana ilustrovana rasprava o pticama i ptice prikazane mogu se lako identifikovati. U kasnijim vijekovima kodeks se koristio svakodnevno kao udžbenik u carkoj bolnici u Carigradu.

Nakon boravka u Carigradu nešto više od hiljadu godina, tekst je proslijeden caru Svetе Rimske crkve u Beču 1500-ih godina, vijek nakon što je grad pao pod Osmanlije.

Rabulina jevanđelja - sirijska knjiga jevanđelja iz 6. vijeka i jedno od najboljih vizantijskih djela proizvedenih u Aziji, koje se odlikuje sklonostu prema jakim bojama, pokretu, drami i ekspresionizmu.

Rabulina jevanđelja je naziv za iluminarni rukopis koga je u februaru 586. godine u manastiru Svetog Jovana u Zagbi izradio monah po imenu Rabula. Tekst predstavlja sirijsku verziju Biblije, ali je rukopis daleko važniji zbog ilustracija koje predstavljaju neke od najvrijednijih primjera hrišćanske umjetnosti, između ostalog i zbog toga što predstavlja jedan od najranijih prikaza Isusovog razapinjanja.

Potičući iz perioda iz koga je malo umjetnosti preživjelo i koji je zabilježio veliki razvoj u hrišćanskoj ikonografiji, ovaj rukopis ima značajno mjesto u istoriji umjetnosti.

Od 15. ili 16. vijeka rukopis se čuva u Firenci, u Laurentijanskoj biblioteci.

Predstave žena u Vizantiji

Lola Vučković 4014
Modni dizajn

Irina je bila jedina žena vizantijskog vladara koja je preuzeila mušku titulu basileusa ili „cara“. Kada je umro, supruga Lav IV, preuzeila je ulogu regente za svog sina Konstantina VI.

Vladala je kao car, prva žena koja je to učinila u vizantijskoj istoriji. Njenu vladavinu obeležile su spletke kako bi zadržala svoj presto i zloglasno zaslepljene njenog sina doveli su do toga da je stekla najmraćniji ugled. Irina je jedina vizantijska vladarka koja je ikad stavila svoje lice na obe strane njenih zlatnika.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Aenean commodo ligula eget dolor.

Vizantija ima dugu istoriju i uključuje mnoge zapažene žene. Možda je prva vizantijska žena koja je postigla trajnu slavu Jelena (Elena) majka Konstantina I., koja je slavno krenula na hodočaće u Jerusalim, gde je sagradila nekoliko crkava, naročito Crkvu Rođenja u Betlehemu. Prema legendi, Helena je otkrila Pravi krst na svojim putovanjima i donela ga nazad u Carigrad.

Carica Teodora, Supruga Justinijana I., možda je najpoznatija od svih vizantijskih carica danas. Prevazilazeci stigmę svoje rane karijere glumice na carigradskom hipodromu, postala je neprocjenjiva podrška svom supružniku. Podaci o njoj pre braka nisu poznati, što nije ni čudno s obzirom da nije bila kraljevske krvi. Nakon ukinjanja Konstantinovog zakona, da se plemstvo ne meša sa nižim staležima, Teodora postaje supruga Justinijana I. Imala je veliku zaslugu za rast popularnosti novog vladara u Vizantiji. Dobro je poznavala način života i razmišljanja najnižeg staleža, a kao pripadnica monofističkog jeretičkog pokreta poslužila je Justinijanu da dovede mir u verska shvanjanja svojih podanika. Njena inteligencija i zdravo rasuđivanje su je doveli do toga da Justinijan nije donosio nikakvu odredbu, a da pre toga Teodora nije dala svoju saglasnost.

Smatra se da je imala veliku zaslugu za donesenje nekih zakona - glumice koje su odlučile da napuste scenu nisu mogle biti silom zadržane, žene su dobile pravo da poseduju i nasleđuju imovinu, a budući muževi su morali da obezbede dar u visini miraza svoje neveste. Zabranila je prostituciju, kao i trgovinu ženama.

Teodora nije bila najveća vladarka u starom svetu, jer nikada nije ponela titulu vladara države, već je bila žena vladara, ali sigurno je bila veoma uticajna žena, koja je svojim naslednicima utrla put za stvaranje velike države.

Još jedna poznata vizantijska žena bila je Zoja, cerka Konstantina VIII., koja nije imala sinove, pa je tako postala carica. Kao suvladar s njenom sestrom Teodorom.

Zoja je imala udela u nasledstvu pet različitih careva, od kojih su tri bila njeni supružnici: Romanos III., Michael IV. i Constantine IX. Optužena je za ubistvo svog prvog supruga, progana je u manastir, a nakon smrti drugog muža, vratila se na presto.

Predstave žena u Vizantiji

SLONOVAC

Nena Mirčić
Grafički dizajn

Prizori iz priče o Josifu, češljevi sa zubima od slonovače, ukrašeni sekularnim scenama

Josif se opire napretku žene svog gospodara Potifara. druga polovina 17. veka

Kutija za igre za igranje Seneta i dvadeset kvadrata, 1635–1458 pne.

Slonovača je koštana materija od koje su gradjene kljove slona, ali i praistorijskih mamuta, zatim nilskog konja, morževa, ulješura, divljih svinja itd. Najčešće se dobija iz kljova slona, pa otuda i naziv slonovača. Slonovača se koristi za izradu ukrasnih predmeta ili predmeta za praktičnu upotrebu. Pre upotrebe veštačkih materijala od slonovače su se izradivale biljarske kugle, klavirski tasteri, dugmad i razni ukrasi. Pored čilibara, bisera i korala, slonovača se ubraja u drago kamenje organskog porekla. Večna je, ne može da izgori, da se istopi u vodi ili istrune. Lepota ovog materijala je u njegovoj mlečnoj belini površine koja vremenom poprima žukasti ton. Zbog osobina kosti kao što su belina i čvrstina, ona je simbol čistote i snage duha. Njena otpornost na raspadanje učinila je da kost primi i simbol svetosti.

Univerzitet Metropolitan
2021

IVORY SLONOVAC

Slonovača je koštana materija od koje su gradjene kljove slona, ali i praistorijskih mamuta, zatim nilskog konja, morževa, ulješura, divljih svinja itd. Najčešće se dobija iz kljova slona, pa otuda i naziv slonovača.

Slonovača se koristi za izradu ukrasnih predmeta ili predmeta za praktičnu upotrebu. Pre upotrebe veštačkih materijala od slonovače su se izradivale biljarske kugle, klavirski tasteri, dugmad i razni ukrasi.

Pored čilibara, bisera i korala, slonovača se ubraja u drago kamenje organskog porekla. Večna je, ne može da izgori, da se istopi u vodi ili istrune. Lepota ovog materijala je u njegovoj mlečnoj belini površine.

Ona je simbol čistote i snage duha i svetosti. Zajedno sa izuzetnim fizičkim osobinama kao što su gustina i ravnomernost, idealan je materijal za izradu ikonografskog reljefa. Može se obradjavati ručno i mašinski.

Zbog masovnog smanjenja populacije životinja koje se koriste za proizvodnju slonovače, uvoz i prodaja su zabranjeni. Neke zemlje poput Zimbabwea, Namibije i Bocvane tvrde da je trgovina slonovačom neophodna za podsticanje lokalne ekonomije i smanjenje broja slonova koji navodno štete životnoj sredini. Vecina trgovine slonovačom je ilegalna. Međunarodni fond za dobrobit životinja (IFAV) navodi da se svake godine zbog kljova ubije oko 50.000 slonova. Predmeti kojima se danas trguje su isključivo stari predmeti.

Islamska umetnost

Adna Hasanbegovic
Graficki dizajn

Tadž Mahal, najpoznatiji indijski spomenik, smešten je na obali reke Jamune, južno od gradskih zidina grada Agre.

Slikarstvo je, kao i u većini islamskih umetnosti, služilo za jasne svrhe. To je obično bila umetnost ilustracije arapskih knjiga, koja se razvila iz bagdadske škole rukopisne ilustracije 13. veka, a obožavali su je i otomanski (turski) vladari za koje se uvodi portret i izraženja ljudska figura. Naučne ilustracije su po pravilu linjske, a kolorističke profane slike su naivne, s dekorativnim elementima pejzaža (kineski utecaj) i dve do tri prikazane monumentalne figure. Persijski uticaj predstavlja oslikavanje minijatura, na kineski način uvođenje emocija, a kompleksnost kompozicije je karakteristika nove škole.

Oblik dekorativne umetnosti bila je i izrada kožnih korica za knjige s geometrijskim uzorima. Prvi primerci su bili obradivani i reljefni, kasnije pozlaćeni, a od 16. veka i glazirani.

Iako islamski propisi zabranjuju izgradnju grobniča, mauzoleji, građeni kao simboli moći umrlih vladara, su nakon džamija i palata postali najvažnije građevine u islamu. Primeri uključuju kupolaste grobnice u Kairu iz 15. veka. U Iranu je pod Mongolima razvijena posebna vrsta grobnice s kupolom dvostrukе konstrukcije koja povećava njenu visinu. Karakterizuje je oktagonalna osnova s tornjem na svakom uglu. Najbolji primer je verovatno najpoznatiji muslimanski mauzolej, Tadž Mahal (iz sredine 17. veka), u Indiji. U islamskim zgradama su za dekoraciju bili korišteni kreč, opeke i pločice raznih oblika s uzorcima, dok su Seldžuci kasnije dodali glazuru i boju. Uvedena je i umetnost zidnih mozaika, u kojoj su boje paljene kako bi se dobio njihov puni intenzitet. Takva se umetnost otvaranjem novih radionica s područja Irana proširila i u Tursku.

Islamski propisi dozvoljenih motiva u umetnosti slični su onima tokom ikonoboračkog pokreta u vreme Vizantiskog carstva, koji je proklamovao ideju zabrane oslikavanja svetaca i proroka, te njihovog obožavanja. Zabranjeno je bilo i prikazivanje reprezentativnih slika budući da samo Bog može dati život. Umetnost je uvek bila posmatrana u religijskom kontekstu, no u profanoj dekorativnoj umetnosti, koja je bila zavisna od ortodoksnosti pojedinog vladara, to nije uvek bio slučaj. Posledica tih zabrana je bila da se, čak i pri prikazivanju figura ljudi i životinja, izbegavalo korištenje ukrasnog okvira te, za razliku od evropskih umetnika, muslimanski umetnici nisu razvili poznavanje anatomije i perspektive. S druge strane, su ovakva ograničenja usmerila umetnike na opšteprihvatljivi razvoj ukrasnih uzora, koji su bili utemeljeni na geometrijskim oblicima, arapskom pismu i stilizovanim oblicima.

ISLAMSKA
UMETNOST

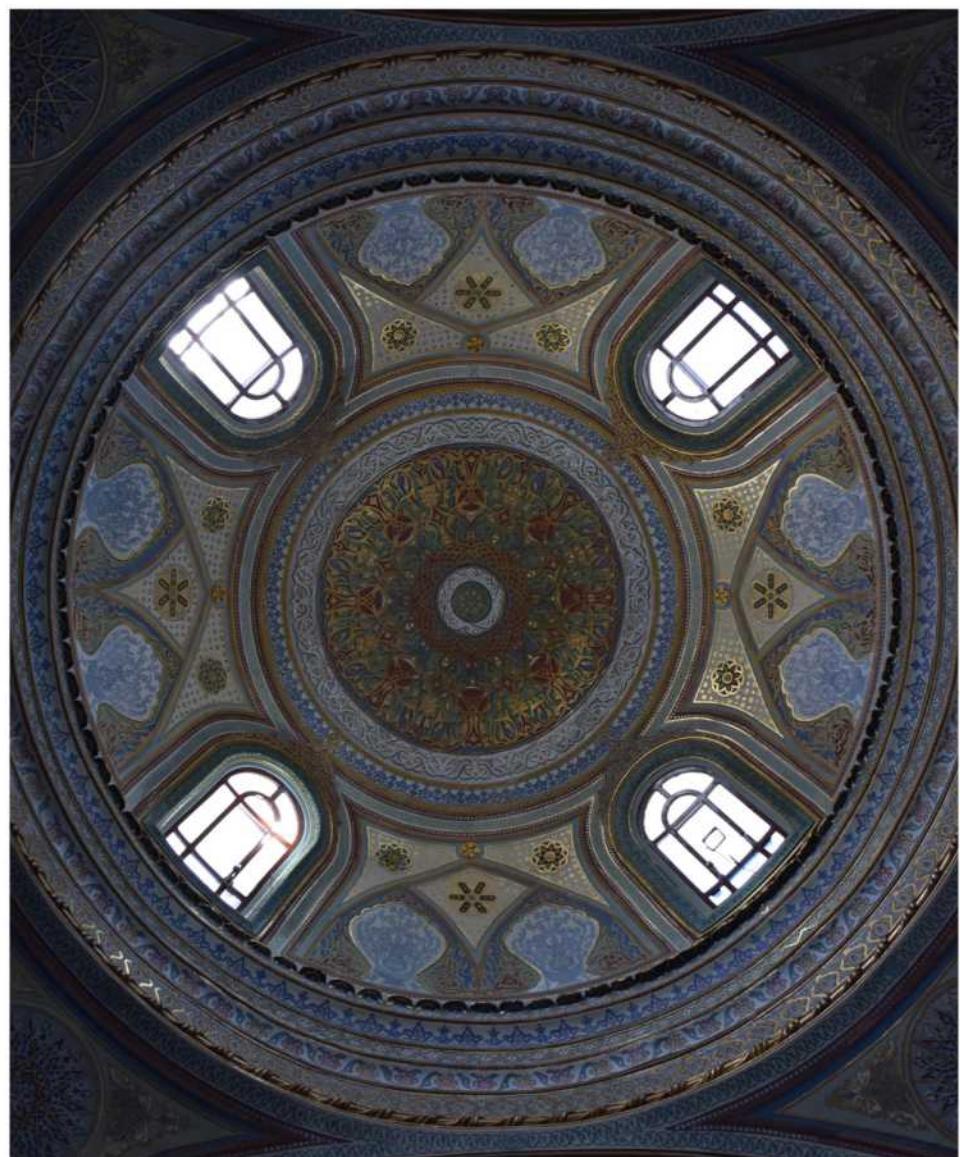
Islamska arhitektura

Natalija Milošević
Dizajn interaktivnih medija

Jedan od najprepoznatljivijih elemenata islamske arhitekture je njihova pažnja na ukrasnim detaljima.

Arhitektura je jedan od najvećih oblika islamske umetnosti. Islamska arhitektura je umetnost koja koristi ukrasne tehnike na jedinstven način za izradu veličanstvenih građevina. Činjenica da građevine koje su tek trebale da budu ukrašene nisu bile ograničene na neki određeni oblik dekorativnog stila znači da su umetnici mogli u potpunosti da istraže svoju kreativnost. Simboli i znakovi koji se koriste u islamskim građevinama nisu uvek nosili versku poruku ili značenje, pošto je jedini dizajn koji je nosio jasnu poruku bila kaligrafija. Islamska arhitektura pokazuje visok stepen složenosti koji su muslimani postigli tokom godina. Bilo da se radi o izgradnji palate, džamije ili kuće, islamske arhitekte dizajnirale su svoje građevine u skladu sa učenjima islama. Neki od znakova i simbola koji se danas koriste u sekularnom svetu pozajmljeni su iz islamske arhitekture. Mnogo zahvalnosti treba iskazati muslimanskim arhitektama bez kojih nekih spomenika koji danas postoje ne bi bilo.

Islamska arhitektura je jedna od najslavnijih svetskih građevinskih tradicija. Poznat po svojim blistavim bojama, bogatim dezenima i simetričnim siluetama, ovaj prepoznatljivi pristup postao je popularan u muslimanskom svetu od 7. veka. Iako je često povezan sa islamskim džamijama, ovaj pristup arhitekturi možemo videti i na drugim građevinama, od palata i javnih zgrada do grobnica i tvrđava. Bilo religiozni ili sekularni, ovaj stil je definisan sa nekoliko zajedničkih karakteristika. Ranoislamska arhitektura bila je pod uticajem rimske, vizantijske, persijske i mesopotamijske arhitekture, kao i arhitekture svih drugih zemalja koje su osvojene u 7. i 8. veku, a dok se islam širio u jugoistočnoj Aziji bila je pod uticajem kineske i mongolske arhitekture. Kasnije je razvila posebne karakteristike, kao što je ukrašavanje površina islamskom kaligrafijom i geometrijskim ornamentima.

Izumeli su nove arhitektonске elemente, kao što su cilindrični minareti, mukarne, arabeske, multi-foil svodovi. Osnovni islamski arhitektonski tipovi za velike ili javne zgrade su: džamija, grobница, palata i tvrđava. Iz ove četiri vrste izveden je rečnik islamske arhitekture koji se koristi za druge zgrade poput javnih kupatila, fontana i zgrada za poslužbu. Ova arhitektonska tradicija pretežno se nalazi na dva tipa mesta: u zemljama sa većinskom muslimanskom populacijom i u zemljama koje su muslimani osvojili tokom srednjeg veka. Pored arapskih država poput Alžira, Egipta i Iraka, islamska arhitektura je takođe zastupljena u evropskim regionima sa maverskim korenima, uključujući delove Španije, Portugalije, Italije i Malte. Iako se islamska arhitektura sastoji od nekoliko stilova koji se razlikuju u zemljama i kontinentima, postoje određene karakteristike koje su i dalje univerzalno zastupljene.

ISLAMSKA ARHITEKTURA

Heraldika srednjevekovne Srbije

Nebojša Jeremić
Dizajn Interaktivnih Medija

Grb Nemanjića (Korenić-Neorić)

Nemanjići su imali grb koji je na štitu imao crvenu pozadinu i belog dvoglavog orla, koji i danas stoji kao simbol Srbije. Na vrhu je bio šlem.

Pojedini izvori na šlemu imaju krunu i lava (obično belo crvene boje, ali ponekad i plave boje) koji drži skiptar. Izvor: Korenić-Neorić grbovnik i slične replike Ohmućevićevog grbovnika.

Dok drugi izvori imaju šlem sa čelenkom kao što je prikazan na slici. Izvor: Kovani novac, na kovanicama postoji prikaz ovog šlema na zadnjoj strani bez ostatka grba.

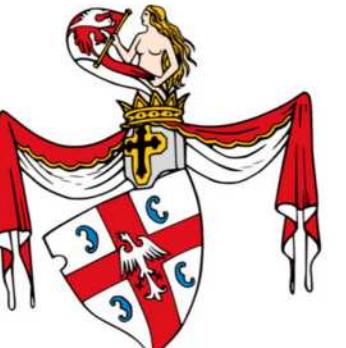

Grb Lazarevića

Lazarevići su imali rodne veze sa Nemanjićima te grb ima sličnosti s istim, naime štit je identičan. Interesantan detalj je aždaja sa krstom koja u potpunosti obavija grb, što je neobičan motiv za grbove tog doba.

Šlem na vrhu ima dva zlatna roga.

Takođe je jedan od grbova koji uvek sa sobom nosi natpis "Lazarević"

Grb Mrnjavčevića

Mrnjavčevići je porodica koja je vladala današnjom Severnom Makedonijom je nastala od vojnog komandanta armije Marka Mrnjavčevića (Kraljevića Marka) pod Dušanom Silnim.

Grb ima krst sa 4 plava srpa, sa jednoglavim/dvoglavim(sukob izvora) belim orlom u sredini. Na štitu stoji šlem koji ima kraljevićevu/neževsku krunu. Na čelnici se nalazi nalazi ženska figura za koju se veruje da je **vila Ravijoja**.

Romanička arhitektura

Elena Stanić
Dizajn interaktivnih medija

Opatija Svetog Mihajla, Nemačka

Špejlerova katedrala, Nemačka

Katedrala Uspenja Presvete Bogorodice, Italija

Romanička arhitektura je arhitektonski stil koji je aktuelan u Evropi otprilike od sredine 11. veka do pojave gotičke arhitekture. Delimično se zasniva na karolinško-otonskoj tradiciji, ali ima i drugih uticaja kao što su kasnoantički, ranohriščanski i bizantijski, uz islamski i keltsko-germanski u manjoj meri.

Najizraženija razlika između romaničke arhitekture i arhitekture prethodnih vekova leži u velikom porastu građevinskih delatnosti.

Romanička arhitektura je najpoznatija po svom visokom kvalitetu, debelim zidovima i kružnim svodovima. Svaka građevina je imala precizno definisan oblik, i najčešće je to bio jednostavan, simetričan plan tako da je celokupan izgled delovao jednostavno nasuprot Gotičkim građevinama koje će uslediti.

Romaničku arhitekturu karakteriše tri najčešća tipa građevina: manastiri, crkve, bazilike i zamkovи.

Smatra se da je predromanička arhitektura nastala u vremenu karolinške renesanse krajem 8. veka. Nemačke građevine iz ovog perioda uključuju opatiju Lorš, koja kombinuje elemente rimskega trijumfalnog luka sa lokalnim tevtonskim nasleđem, za što je bilo karakteristično polihromatsko zidanje. Jedna od najvažnijih crkava u ovom stilu je crkva opatije Svetog Mihaila, izgrađena između 1001. i 1031. godine kao kapela benediktinskog manastira, koja je izgrađena u takozvanom otoskom odnosno ranoromaničkom stilu tokom otoske renesanse.

Romanički stil razvija se u periodu od 10. do početka 13. veka. Tokom perioda Romanike dolazi do procvata arhitekture. Iako se crkve grade po uzoru na ranohriščanske bazilike, one sada imaju svodove umesto drvenog krova, a spoljašnjost je ukrašena arhitektonskim ornamentima i skulpturom. Ove građevine niču širom Europe, ali se po bogatstvu tipova i ideja izdvajaju one u Francuskoj, kao i crkve gradene ka severozapadnoj Španiji.

Romanička arhitektura

Romanika - arhitektura i skulptura

Lenka Panovic 4580

Grafički dizajn

Kapela i krivi toranj u Pizi, Italija

Romanika je umetnički pravac koji se razvio u srednjevkovnoj umetnosti u jedanaestom i trinadestom veku i raširio se u arhitekturi, slikarstvu i vajarsvu.

Prehodni predromanički umetnički stilovi bili su Karolinška umetnost i Otomska umetnost. Trajali su relativno kratko i bili su izrazito dvorski stilovi, koji se nisu raširili izvan svojih centara. Romanika se raširila celom zapadnom Evropom (Španija, Italija, Nemačka, Engleska) od Francuske, gdje je nastala.

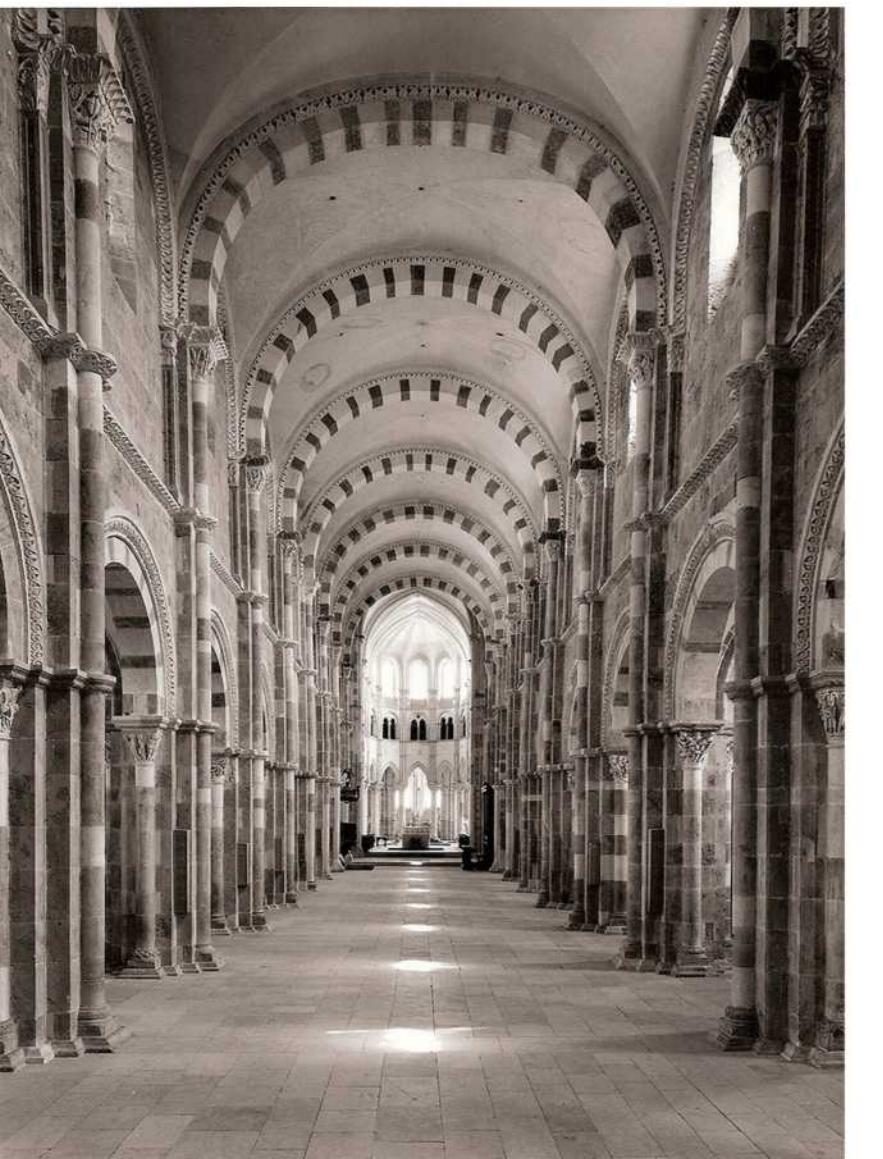
Izraz "romanička umetnost" izmisili su istoričari umetnosti u devetnaestom veku, misleći pre svega na romaničku arhitekturu, koja je zadržala mnogo elemenata koja su bila obeležja rimske kulture - od kojih su najpoznatiji bili polukružni lukovi, bačvasti svodovi, apside i dekoracija akantusovim lišćem, ali je takođe razvila i mnogo vlastitih elemenata. Pre ovog naziva, nosila je naziv "rimska umetnost".

Na romaničku umetnost je veliki uticaj imala bizantska umetnost, posebno u slikarstvu.

Romaničke crkve su u osnovi zadržale tlocrt latinskog križa i raspored ranohrišćanske bazilike. Ispušetka su imale ravnii drveni strop, a kasnije se razvio kameni polukružni i bacvasti svod. Srednji crkveni brod je podijeljen od bočnih stubova sa kapitelima, koji dobijaju kockasti oblik i ukrašeni su klesanim biljnim i figuralnim motivima. Glavna karakteristika romaničkog stila su polukružni lukovi, koji imaju svoju graditeljsku funkciju kao nosači gornjih delova zidova, ali i čisto estetsku, jer su se koristili svuda, kod portala, prozora, pa i tamo gde nisu imali nikakvu funkciju osim estetske, kao kod slepih arkada koje su ukrasavale vanjske delove zidova ispod gornjeg krovnog venca.

Gradevinski materijal koji se prvenstveno koristi u romanici jeste kamen (kombinuje se sa opekom) dok se spoljašnji zidovi ne malterišu. Opšte karakteristike romaničke arhitekture čine

teški i masivni svodovi, čvrsti i široki zidovi u malteru, močni pilasteri i stubovi, mali otvori za vrata i prozore dok je kružni luk dominantna forma. Uz pročelje romaničkih crkava, se obično podižu po dva zvonika, u Italiji je bio običaj gradnja samo jednog koji je stajao pored same crkve. U Romanici dolazi do velikog procvata gradevinske delatnosti, posebno izgradnja crkvi, manastira, plemićkih utvrđenja (donjon). U crkvenoj gradevini prevladavaju jednostavne građevine masivnih zidova, bogata horizontalna raščlanjenost, kameni polukružni i bacvasti svodovi, polukružni lukovi i kockasti kapiteli često urešeni biljnim i figuralnim motivima.

ROMANIKA

GOTIČKI VITRAŽ

FOR THOUSANDS OF YEARS, ARTISANS HAVE FOUND INSPIRATION IN GLISTENING GLASS

Sanja Stamenković
Grafički dizajn

Katedrala Notre-Dam u Parizu, Francuska

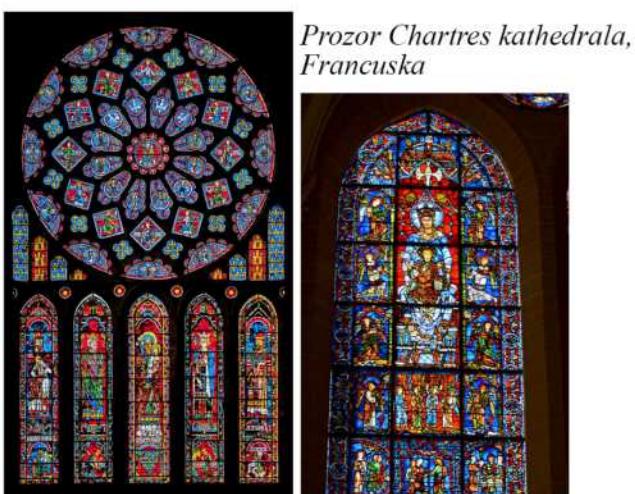

Katedrala Sainte-Chapelle u Parizu, Francuska

Katedrala Sainte-Chapelle u Parizu, Francuska

U 12. veku je, romanski stil zamjenjen gotičkom arhitekturom. Za razliku od romaničkih zgrada, crkve i katedrale izgradene u ovom stilu ilustruju interesovanje za visinu i svetlost. Ovaj fokus je očigledan u svim aspektima gotičkog dizajna, uključujući nebeske tornjeve, nežne, tanke zidove i, naravno, velike vitraže. Gotički prozori obično se mogu dobiti u dva oblika: visoki i lučno završeni prozori ili okrugli prozori od ruža. U oba slučaja, oni su često monumentalnih razmara i izvedeni do najsitnijih detalja.

Prozor Chartres katedrala,
Francuska

Preolomljeni gotički luk omogućava daleko više slobode u konstrukciji, postizu se fantastične visine, veliki rasponi, koji prkose sili zemljine teze, sto omogućuju gotički svod ojačan rebrima (ogivama). Otvori na fasadama dostizu velike dimenzije i formiraju se vitrazi na kojima se prikazuje biblijska ikonografija okupana u svetlosti sunca što u velikoj mjeri pojavljuje umjetnicki i religiozni dozivljaj. Na fasadama se javljaju podupiraci (kontrafore) koji organski proizilaze iz konstruktivne logike, pa siluete ovih kamenih građevina dobijaju fantastične, do tada nevidjene oblike. Za gotiku se kaže da je najpre kroz arhitekturu, a potom i kroz slikarstvo i vajarstvo, dostigla vrhunac.

Nasir al-Mulk Mosque, Iran

Thanks-Giving Square,
Dallas

La Sagrada Família,
Barcelona
-Romanska gotika -

Univerzitet Metropolitan
2021

GOTICKI VITRAZ

VITRAZ

GOTIČKI VITRAŽI

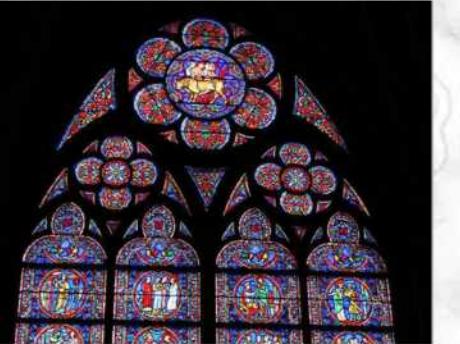
Mihailo Kocić
Grafički dizajn

katedrala Notr Dam

Rose Oest

Rose Nord

Vitraži su se – kao pokrivači prozora – u 4. veku koristili u Vizantiji, a istoričar Plinije Mlađi govorio o tome da su još u prvom veku pre nove ere obojeni mozaici, korišćeni dotele za ukrašavanje podova, „prebačeni na svodove“ i da su bili napravljeni od stakla. Prema legendi, kraljica Blanka od Kastilje i njen sin Luis doneli su svoje omiljene ružičaste cvetove u hramove, a okrugli prozori sa vitražima bili su, prema viteškoj tradiciji,

Ovaj vid umetnosti doživljava svoj vrhunac kroz parisku katedralu Notr Dam. Gotički i neimarski podvig ostvaren je stvaranjem vizuelno nežnih, ali strukturno jakih mreža od kamena, koja podupiru staklo na simetričan način, ravnomerno raspoređujući težinu, stvarajući magični utisak svetlosne zavesa. Zahvaljujući upornosti slavnog pisca Prospera Merimea koji je pregledao istorijske spomenike

Zapadna ruža, najstarija i najmanja, širine 10 metara, napravljena je u periodu oko 1225. godine. U zagrljaju sa prefijenim kamenim kružnim ramom krasi sam ulaz u katedralu. Svo staklo zamjenjeno je u 19. veku, pod patronatom Žan Baptist Lasua i Emanuel le Duka. Iako nijedan veći komad inicijalnog stakla iz 13. veka nije sačuvan, hemičari su analizirali fragmente koji su ostali netaknuti, kako bi utvrdili kompoziciju i rekonstruisali novo staklo bez improvizacija. Druga dva vitraža (južni i severni) u sebi sadrže daleko veću proporciju

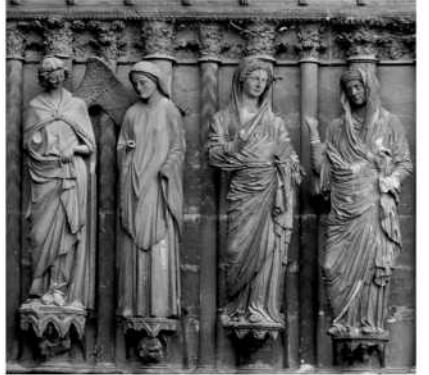

Gotički

GOTIKA U FRANCUSKOJ

Mila Vuković
Grafički dizajn

'Blagovijesti i Posjeta'
Katedrala u Remsu, 1230.-1255. godina

Gotička umjetnost nastala je u Sjevernoj Francuskoj u 12. vijeku, nakon Romaničke umjetnosti. Izraz „Gotički stil“ odnosi se na stil Evropske arhitekture, skulpture i sporedne umjetnosti. Prvobitno, ovaj stil u umjetnosti korišten je u arhitekturi, da bi se kasnije proširio i na ostale vrste umjetnosti.

Najznačajniji primjeri gotičke arhitekture u Francuskoj su katedrale: Notr Dame, Katedrala u Šartru, Katedrala u Remsu, Katedrala u Amiensu.

Jedna od glavnih karakteristika gotičke jestе nagašen osjećaj vertikalnosti. Prvim građevinama gotike smatraju se pariška crkva Sveti Denis, koju je oko 1140. godine dao izgraditi opat Suger, a zatim katedrala u Šartru.

Gotska skulptura je usko povezana sa arhitekturom. Skulpture su bile dekoracija gotičkih katedrala. Početkom 12. vijeka skulpture su okarakterisane kao krute, ravne i jednostavne. Krajem 12. i početkom 13. vijeka skulpture su bile prirodne i opuštenije. Ljudske skulpture predstavljene su u ljepljim proporcijama i sa izrazima unutrašnjih emocija. Njitičnija tema za trodimenzionalne male statue je Djevica Marija sama ili sa detetom. Skulpture svetaca, kraljeva, alegorijskih i drugih likova na portalima katedrala daju najbolji primjer umjetničkog razvoja koji je prethodio potpunom oslobađanju skulpture u renesansi.

Kiparski motivi gotike su prvenstveno ograničeni na crkvenu skulpturu s religijskim i moralizatorskim prizorima.

Gotsko slikarstvo se u početnim fazama razvijalo vrlo sporo. Ova umjetnost je uglavnom bila orijentisana na umetnost vitraža, oslanjajući se na romaničku tradiciju.

Neki od najpoznatijih slikara tokom ovog perioda u Francuskoj bili su: Enguerrand Quarton, Jean Fouquet, Jean Pucelle, Villard de Honnecourt. Tokom 13. vijeka u Francuskoj se razvio "elegantni stil" vidljiv u iluminacijama molitvenika, pri čemu se ljudske figure prikazuju uz sve više pažnje i detalja i s naglašenijim volumenom. Francusko gotičko slikarstvo početka 15. vijeka obilježili su Flamanci, braća Limbourg, koji su bogato oslikali molitvenik vojvode od Berryja. Pritom su vrlo detaljno prikazali kalendarske mjeseca sa svim popratnim ljudskim radovima i promjenama prirode.

GOTIKA U FRANCUSKOJ

12. - 15. VEK

NOTRE DAME

Andela Dominik
Grafički dizajn

Katedrala posvećena Bogorodici Mariji sagrađena u gotičkom stilu na reci Seni.

Pogled izbliza na detalj zabata

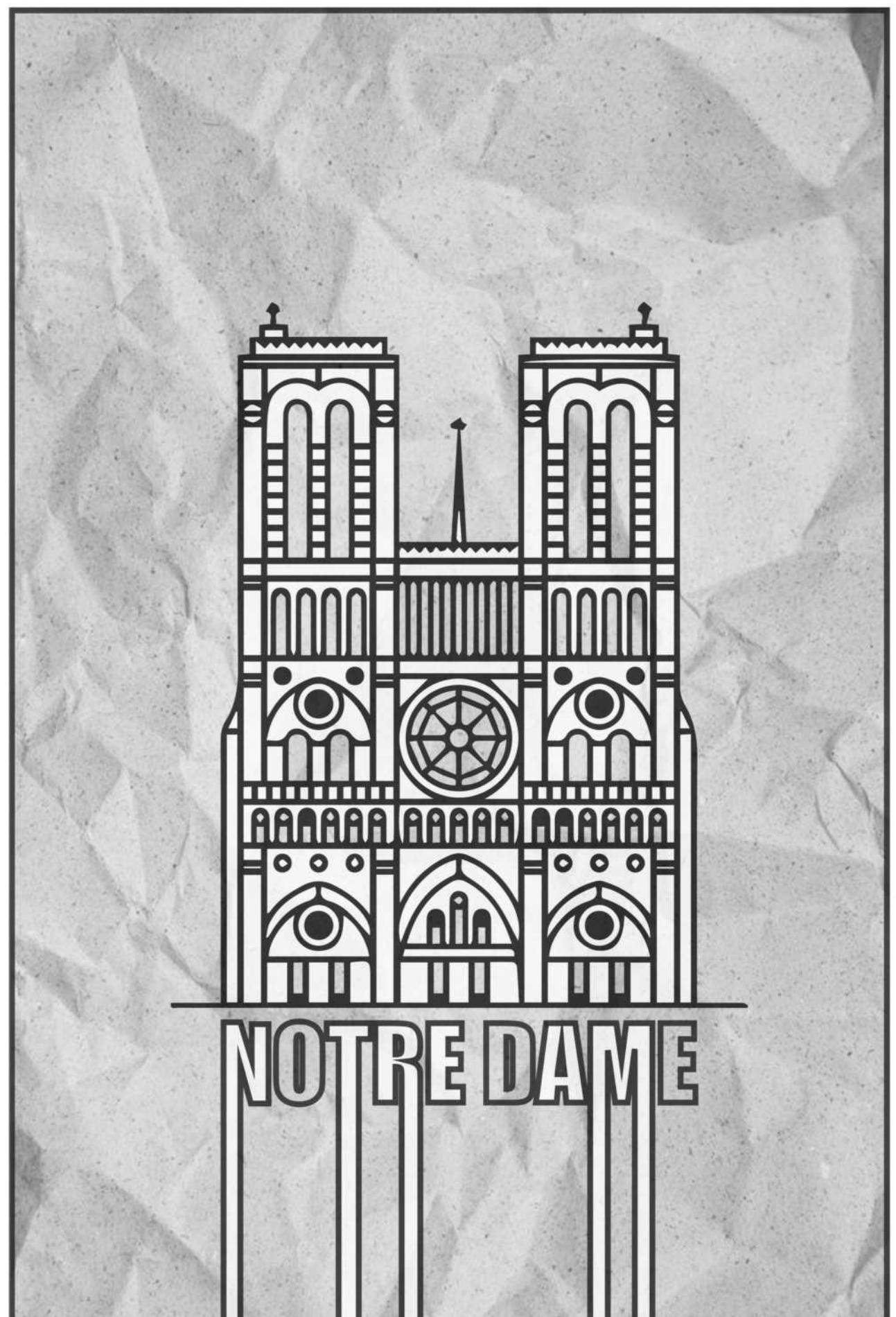
U večeru 15. aprila 2019. godine katedrala Notr Dame je pretrpela razarajući požar

Izgradnja katedrale Notr Dame počela je u 12. veku, a korišćen je kamen za zidove i svod, dok su glavni krov i kula na krovu napravljeni od drveta. Prvobitna kula na krovu oštećena je vetrom i skinuta između 1786. i 1791. godine; nova kula, napravljena od hrastovog drveta i prekrivena olovom, a koju je projektovao Ežen Viole le Dik, dograđena je u 19. Veku. Katedrala je upisana na listu Svetske baštine Uneska 1991. godine. Izgradnja je započela na podsticaj biskupa Morisa de Salijs, protegnula se kroz više od dva veka, od 1163. godine sve do polovine 14. veka. Nakon revolucionarnih nemira na katedrali su preduzeti značajni i često osporeni renovacioni poduhvati koje je vodio arhitekt Ežen Viole le Dik i tokom kojih su u strukturu i arhitekturu katedrale uvedeni novi elementi i motivi. Ovi poduhvati su razlog što umetnički stil katedrale nije jedinstven, iako su prevladavajući elementi rane i klasične gotike. Dve rozete koje se nalaze na krajevima transepta najčeće su rozete u Evropi.

Notre-Dame de Paris - Kamene, bakarne i bronzone statue, uključujući statue dvanaest apostola koji su okruživali dno tornja, uklonjene su sa lokacije dan pre požara 2019. godine u okviru obnove. Vrhunac - i najveći opstanak originalnog stakla - je set od tri prelepa ružičasta prozora, koji blistaju poput dragulja preko zapadnih vrata i na severnom i južnom preseku. Za razliku od vecine stakla u Parizu i u vecem delu Francuske, ovo dvoje sadrže gotovo sve svoje originalne elemente. Unutrašnjost katedrale je bogato dekorisana skulpturama, nadgrobnim spomenicima i crvenim mobilijarom, a svetlost u raznim bojama u nju prodire kroz raznobojne vitraže, što katedrali daje posebnu misterioznost. U reznicima katedrale čuvaju se brojni i jako vrednjimetnički artefakti, iz različitih istorijskih period Evropske umetnosti. Tri portala na glavnom ulazu katedrale, raskošno su dekorisana kamrenom plastikom.

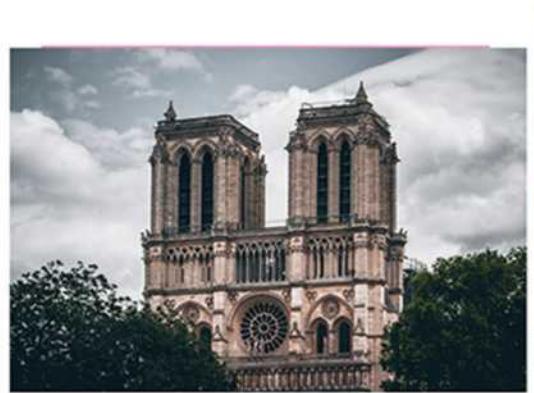
Univerzitet Metropolitan
2021

DE PARIS

Notre Dame

Димитрије Митић

Нотре Даме је катедрала посвећена Девици Марији, изграђена у готичком стилу на реци Сени. Градња је започета на потицај бискупа Маурицеа де Салија, а трајала је више од два века, од 1163. до средине 14. века.

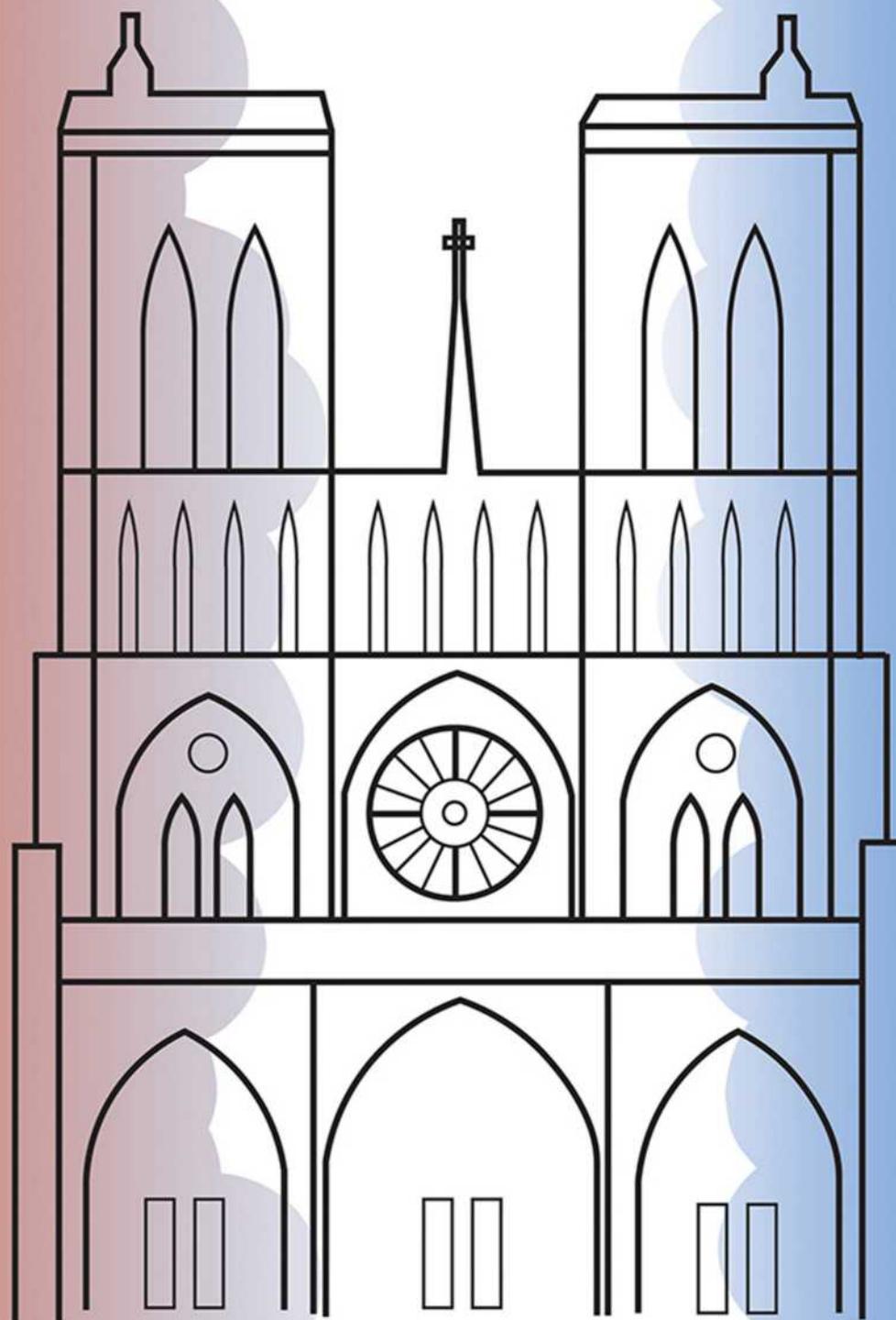
15. априла 2019. у 18:50 избио је пожар који је захватио поткровље катедрале и убрзо се проширио и на сам кров. Ватра је довела до рушења врха куле катедрале што је тако проширило ватру на остатак катедрале.

У грађевинском погледу катедрала се истиче симетријом и уравнотеженошћу архитектонских елемената. Његова пространост, савршен баланс фасаде и лепота импресивних витражних прозора у потпуности оправдавају њен статус „најпопуларније“ цркве у Француској.

Univerzitet Metropolitan,
2020

Notre Dame

Šartr

Mia Pavlović
Interaktivne medije

Šartr je naselje u centralnoj Francuskoj u departmanu Er i Loar koja pripada prefekturi Šartr.

U sirokoj ravnici reke Er, na 96 kilometara jugozapadno od Pariza se ovaj grad nalazi. Najpoznatija atrakcija u ovom gradu zove se katedrala Sartr koja je gradjena u poznatom gotickom umetnickom stilu. Opština Sartr dugovala je svoj prosperitet njihovom episkopu koji je organizovao cetiri trgovska dogadjaja godisnje u cast Devici Mariji kojoj je Sartr katedrala bila posvećena. Visoki gotički stil vidan u Sartru dostize vrhunac generaciju kasnije u unutrasnosti katedrale u Amijenu. Visina zbog koje zastaje dah ovde je postala dominantni cilj, i u tehnickom i u estetskom pogledu; kosturski sistem gradjenja doveđen je do granica sigurnosti. Unutrasnja logika sistema snazno se istice u obliku svodova, zategnutih i tankih kao opna i u proširenju prozorskih zidova. Takođe, cuvena je i katedrala u Reimsu koja se nalazi istočno od Pariza.

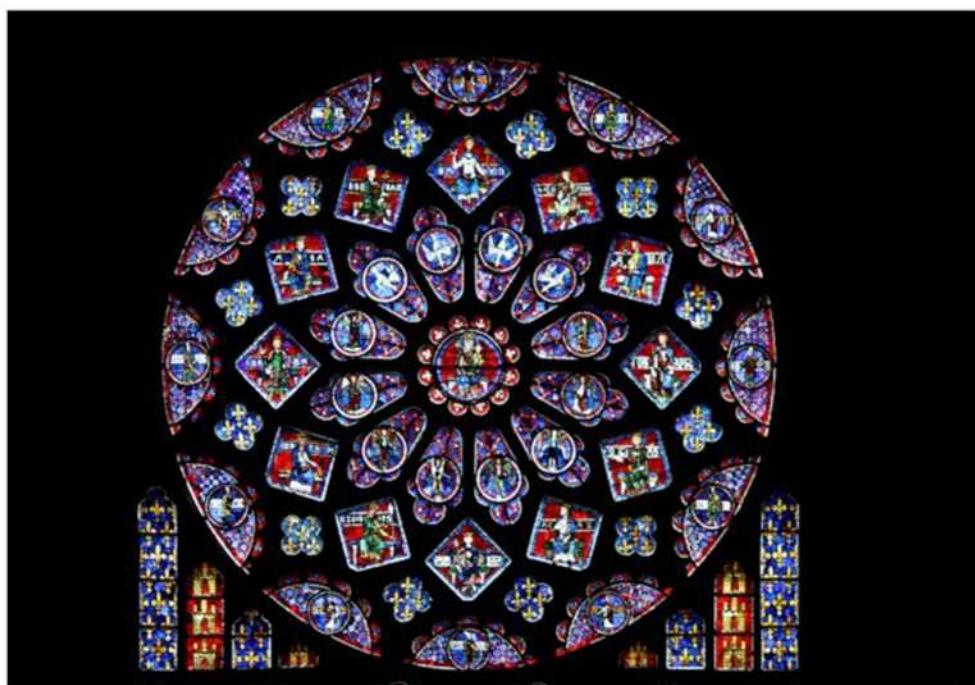
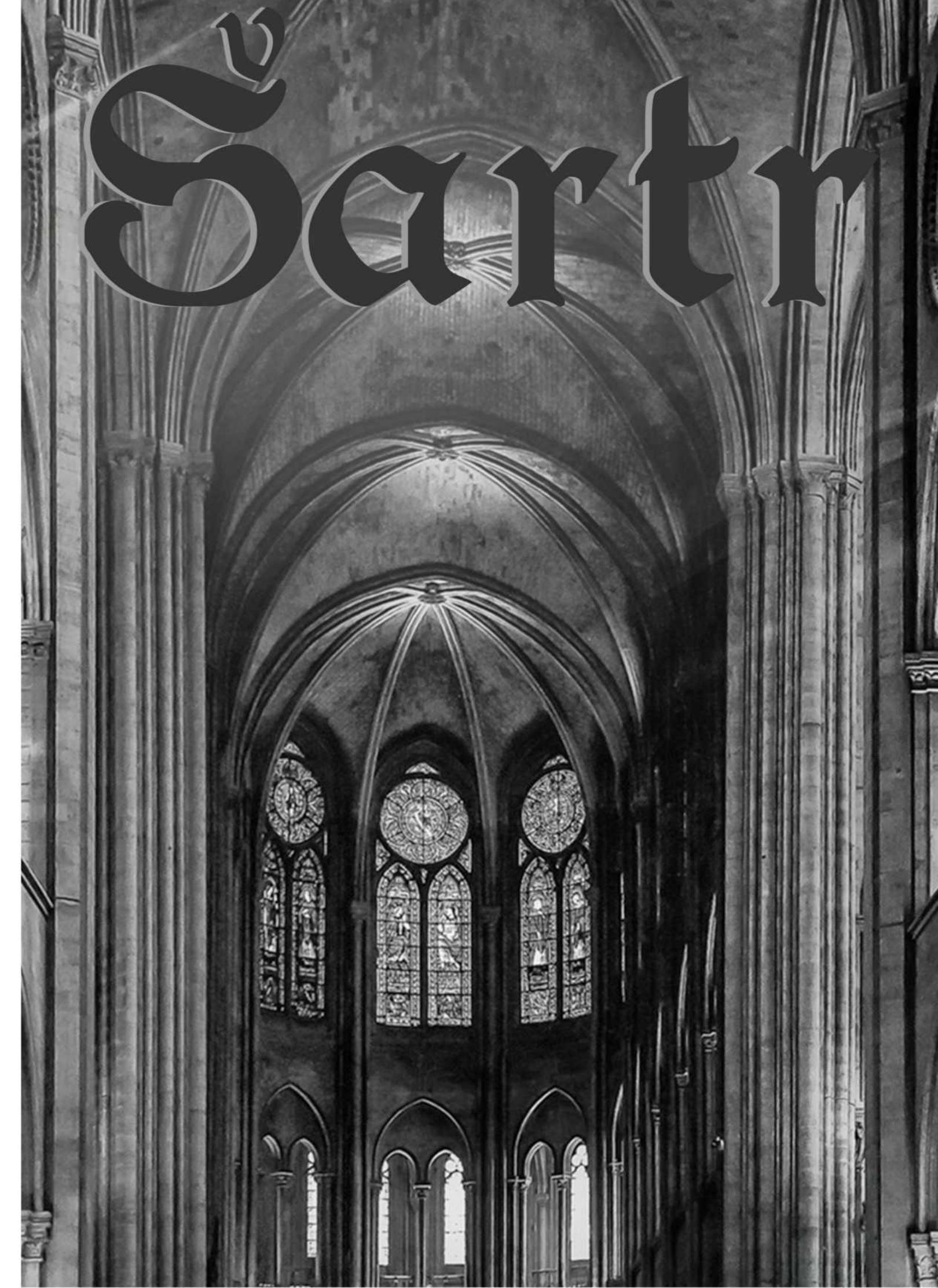

Naziv "Gotika" kreirali su Italijanski humanisti koji su je pogresno spajali sa "Gotima" cija se umetnost smatrала varvarskom.

Najbolji primer Francuskog gotičkog pravca je definitivno katedrala u Šartru.

Gotika arhitektura nastala je monumentizacijom, transformacijom i smisljanjem novih arhitektonskih elemenata iz pozno romanskog arhitekture. Nastala je u 12. veku u Francuskoj u oblasti II de Frans pri cemu su veliki deo inspiracije vukli iz Burgundijске i Normandijiske romanske arhitekture. Najkarakterističniji elementi ovog umetnickog pravca su izlomljeni luk ciju su inspiraciju preuzeli iz Sicilije i rebrasti svod koji je preuzet od Arapske kulture i arhitekture. Prosirenje ovog umetnickog pravca to jest gotike desavalo se postepeno; Iz Pariza pa u ostale zemlje zapadne i srednje Europe, prvo u Englesku, pa zatim na Iberijsko poluostrvo, nakon toga u Nemacku pa u ostale Evropske zemlje. Gotika je poslednje dospeila u Italiju gde je predstavljala skup par umetnickih pravaca; Romanika, Antika i Vizantijski stil.

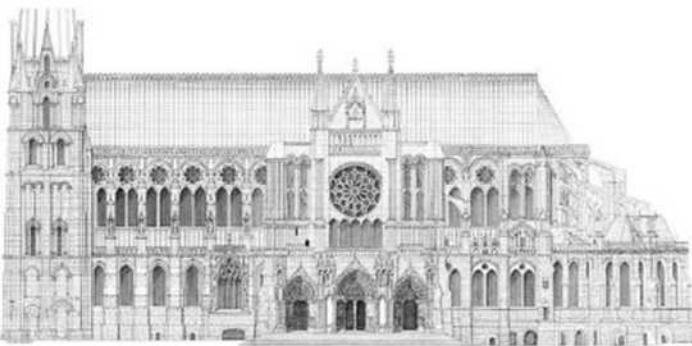

Chartres

Teodora Čurović
Grafički dizajn

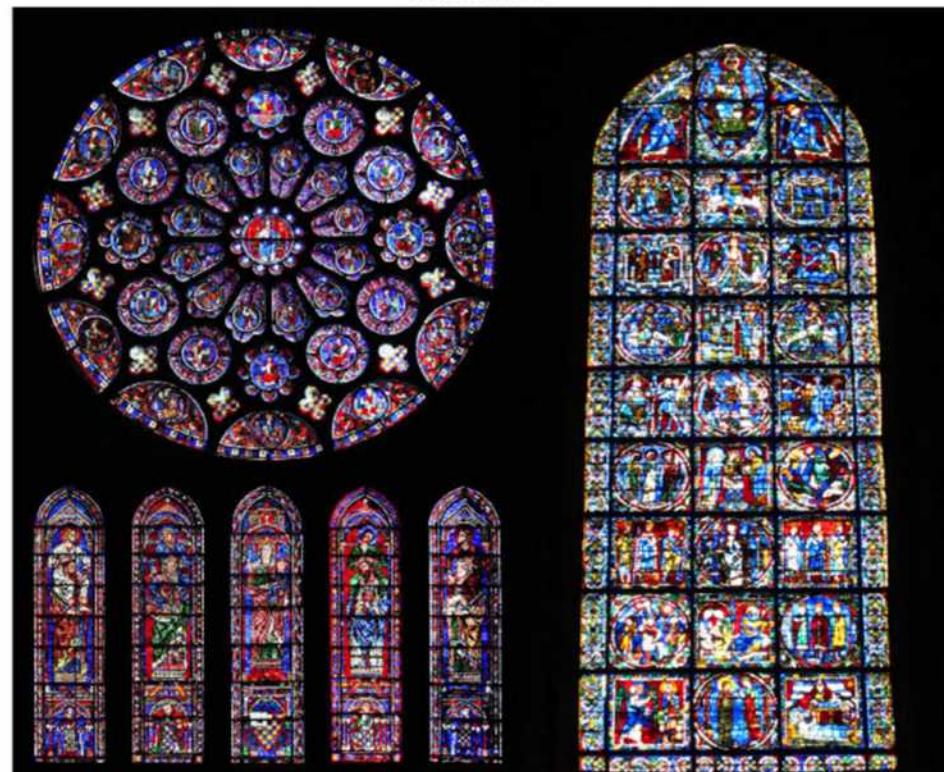

Delimično izgrađena počev od 1145. godine, a zatim rekonstruisana tokom 26 godina nakon požara 1194. godine, katedrala u Šartru označava vrhunac francuske gotske umetnosti. Ogromni brod, u čisto ogivalnom stilu, tremovi ukrašeni finim skulpturama iz sredine 12. veka i veličanstveni vitraži iz 12. i 13. veka, svi u izvanrednom stanju, čine ga remek-delom. Katedrala Chartres, smeštena u regiji Centar-Val-de-Loire, jedno je od najautentičnijih i naj-kompletnijih dela verske arhitekture ranog 13.veka. Bilo je to odredište hodočašća posvećenog Devici Mariji, među najpopularnijim u čitavom srednjovekovnom zapadnom hrišćanstvu. Zbog jedinstva svoje arhitekture i dekoracije, rezultata istraživanja prve gotske ere, neizmernog uticaja na umetnost srednjovekovnog hrišćanstva, ova katedrala se pojavljuje kao važan orijentir u istoriji srednjovekovne arhitekture. Katedrala predstavlja izvanrednu autentičnost, kako svojom strukturom, tako i svojim dekorom, posebno portalima i njihova skulpturalna dekoracija koja je malo izmenjena, kao i izuzetni vitraži iz 13.veka, koji su predmet stalnih konzervatorskih mera, i oni koji su danas u izuzetno očuvanom stanju. Jedine važne promene koje je katedrala pretrpela su rušenje krovnog paravana u 17.veku i požar 1836. godine o čemu će biti više reči dalje u radu.

Ružin prozor - Sever
U severnom transpetu prozor ruže predstavlja Bogorodicu sa detetom okruženu anđelima, Judejskim kraljevinma I prorocima. Ispod prozora ruže, sveta Ana, majka Bogorodice nosi Mariju u središnjem prozoru lanecnte. U ostalim prozorima okruženi su likovima iz Starog zaveta. Ovi vitražni prozori datiraju otprilike iz 1235.godine.

Ružin prozor – Jug
Ovaj prozor ruže ilustracije je prve vizije Otkrovenja Jovanovog. U središtu prozora je Hristos u Veličanstvu. Prvi krug predstavlja, počevši od dole levo u smeru kretanja kazaljke na satu: Lav-smibol Marka Evanđeliste, vol-smibol Mateja, orao-Jovana a ostali vitraži predstavljaju anđele. Jedna bogata porodica donirala je vitraže 1230.godine.

Chartres katedrala

„Katedrala u Šartru zauzima izvanredan položaj u ravnici Beauce. Njegova silueta, vidljiva više od 25 km okolo, predstavlja posebno jasan marker u pejzažu. Istinsko mesto susreta koje emblematično potvrđuje izvanredan odnos koji arhitektonski rad održava sa okolnim mestom, ovakvu percepciju katedrale „između neba i zemlje“ izazvali su mnogi slavni umetnici i pisci.“

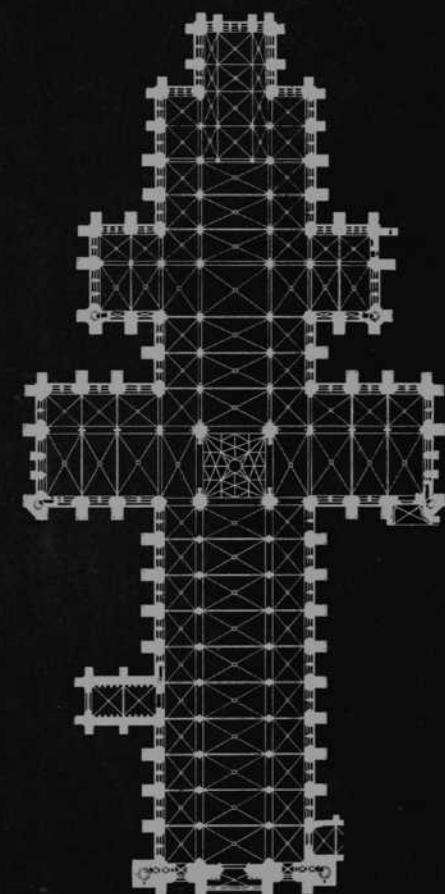
G
O
T
H
J
C

Gotička arhitektura u Engleskoj

Engleska gotika je arhitektonski stil (od kraja XII, do sredine XVII veka) koji se najviše isticao u izgradnji katedrala i crkava. Karakteristike engleske gotičke arhitekture su prelomljeni lukovi, rebrasti svodovi, kontrafori i široka upotreba vitraža.

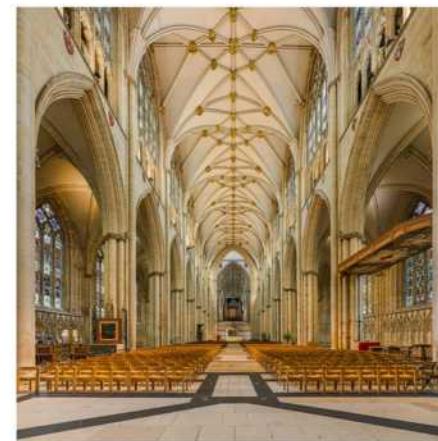
Stil je podeljen u tri perioda:
Ranoengleska gotika (XII - XIII vek), Dekorativna ili Ukršena gotika (XIII - XIV vek) i Perpendikularna gotika (XIV - XVII vek).

Ranoengleska gotika

Unutrašnjost katedrale u Salisburiju, Salisbury, Engleska, XIII vek

Perpendikularna gotika

Unutrašnjost katedrale u Yorku, York, Engleska, XIII vek

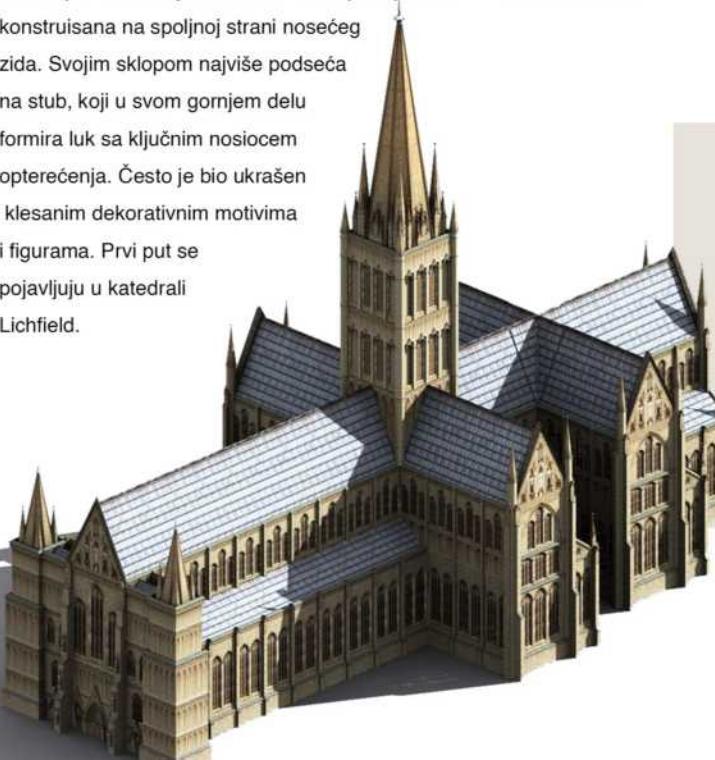
Dekorativna gotika

Unutrašnjost Kenterberijske katedrale, Kenterberi, Engleska, XI vek

Period rane engleske gotike trajao je od kraja XII do kraja XIII veka i sledi normanski period, tokom kojeg su izdražene prve velike kamene katedrale i opatije (umesto drvenih konstrukcija). Normansku arhitekturu karakteriše upotreba dekora i debelih čvrstih zidova sa susednim malim kontraformama, više nalik pilastrima. Prelazni period iz normanskog u gotički stil traje 1145-1190, za vreme vladavine Stivena i Ričarda I Lavljeg Srca.

Ranoengleska gotika predstavlja transformaciju „francuskog stila“ preuzetog iz Kana, odakle su dolazile poznate arhitekte. Ranoengleska gotika i dalje zadržava dovoljno moćne zidove na kojima počivaju kameni svodovi, dizajnirani da zaštite unutrašnjost crkve od požara. U ovom periodu se prvi put grade rebrasti svodovi. Prvi rebrasti svod izgrađen je u romaničkoj katedrali u Durhamu. Još jedna važna inovacija koja je uvedena u ovom ranom periodu bio je kontrafor, vrsta podupirača konstruisana na spoljoj strani nosećeg zida. Svojim sklopom najviše podseća na stub, koji u svom gornjem delu formira luk sa ključnim nosiocem opterećenja. Često je bio ukrašen klesanim dekorativnim motivima i figurama. Prvi put se pojavljuju u katedrali Lichfield.

Gotički arhitektonski stil je nastao u XII veku u srednjoj Francuskoj (oblast II de Frans u koju spada i grad Pariz) i odatle se raširio u većinu zemalja zapadne i srednje Evrope.

Gotička arhitektura je nastala transformacijom, monumentalizacijom i smišljanjem novih arhitektonskih elemenata u poznoromaničkoj arhitekturi u Francuskoj i pritom se napaja elementima iz romaničke arhitekture Normandije i Burgundije, kao i daljih oblasti.

Katedrala Svetog Vida

Goran Petković
Dizajn Interaktivnih Medija

Statua u katedrali Svetog Vida.

Katedrala Svetog Vitusa (Vida) je impozantna građevina koja svojim sjajem i veličinom odvlači svu pažnju sa drugih znamenitosti Praškog zamka. Katedrala se može uočiti već iz centra grada, sa obale reke Vltave, kao stražar koji vekovima nadgleda grad. Ulaz u katedralu t.j. njen omanji deo je besplatan a našim posetiocima svakako savetujemo da je posete.

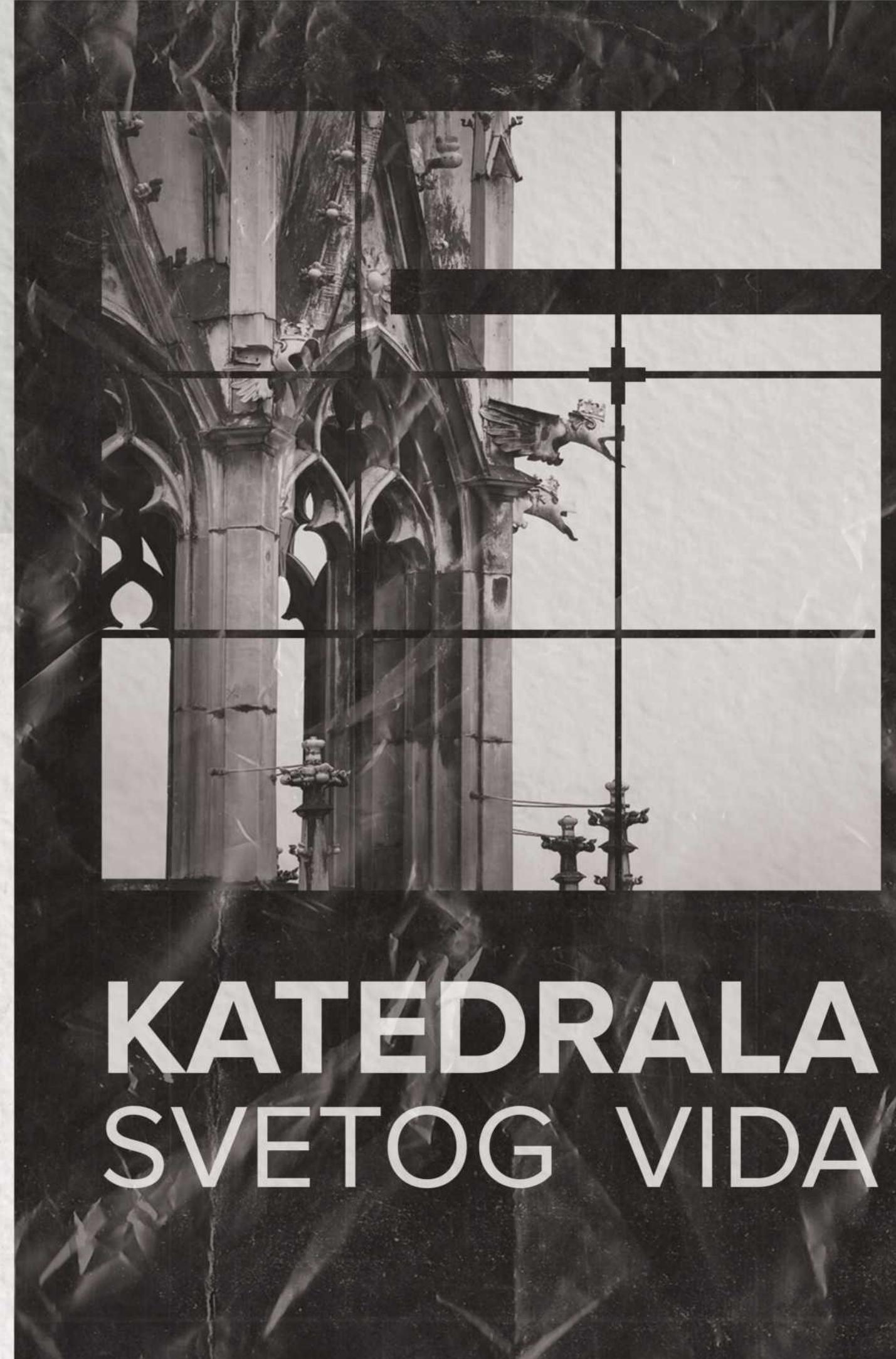
Katedrala Svetog Vida svojom lepotom i veličinom dominira celim okruženjem Praškog zamka. Njen značaj i impozantan izgled ne menjavaju vekovima zbog čega se upravo ova katedrala smatra najvećom i najznačajnijom u celoj zemlji. Katedrala takođe predstavlja sedište nadbiskupa i mesto gde su sahranjivani bohemski vladari, vladari Svetog rimskog carstva, mnogobrojni sveci i nadbiskupi.

Veličanstvenost Katedrale Svetog Vida u Pragu u potpunosti je shvaćeno boravkom unutra. Utrajnost je ogromna, ima oblik latinskog krsta maksimalne dužine 124m i širine 60m. Prekrasan lučni svod potpomaže 28 snažnih stubova visine 33m. Ovi stubovi odvajaju 17 kapela od glavnog prostora - male molitvene sobe. Duž svih spoljnih zidova zgrade, na visini od 14m, postavljen je triforijum - galerija sa poprsjima monarha, arhijereja i arhitekata koji stvaraju ovu zgradu. U prostorijama se nalazi i orgulja koja, iako se smatra najboljom u Evropi, svira se samo na velike crkvene praznike.

Treba reći o šarenim vitražima od kojih su većinu dvadesetog veka stvorili najbolji češki umetnici (uključujući i sivanog Alfonса Muhe). Verovalo se da pošto je verska građevina sveto mesto, svetlost treba da bude posebna, pa su zbog toga i postavljeni vitraži da bi sunčeve zrake koji prolaze kroz njih bili prelomljeni i prelamani i tako odvajali okolini i sveti свет.

Zanimljivo je istaći da je katedrala Svetog Vida treća po redu crkva koja je sagrađena na istom mestu. U desetom veku princ Václav je ovde sagradio crkvu Rotundu u romanskom stilu (reč je o crkvi okruglog oblika). Već u jedanaestom veku crkva je transformisana u baziliku iz razloga što je izvorna crkva bila suviše mala kako bi primila sve članove rastuće hrišćanske zajednice u Pragu. Na kraju, kralj Karl IV., u četrnaestom veku, započinje izgradnju katedrale Svetog Vida koja, uprkos velikom zalaganju prolaznih vladara, biva završena tek 1929. godine. Pojedini detalji unutar katedrale završeni su čak dosta godina kasnije. U centralnom delu katedrale smeštena je kapela posvećena Svetom Václavu. Kapela je bogato ukrašena poludragim kamenjem i freskama čime je naglašena važnost najvažnijeg sveca zaštitnika.

ORUZJE SREDNJEG Veka

Andrejic Aleksa 4622
Istorija umetnosti starog i srednjeg veka

Bobard mortar

Crossbow

Gauntlet

Oružje za blisku borbu – to je oružje koje ne koristi projektilne, tačnije gde su i korsnik i meta istovremeno u kontaktu sa oružjem. Postoje takođe i dve osnovne podele ovakvog oružja, a to su na Oružje sa oštricom (mač, sekira...) i Oružje za lomljenje (buzdovan, jutarnja zvezda.....)

Motka - Ovo oružje je prvenstveno namenjeno bliskoj borbi, njena glavna karakteristika je ta što je neko od oružja prsa u prsa stavljeno na vrh motke (obično drvene). Ovo je jedno od najstarijih vrsta oružja. Koristilo se još u kamenom dobu, a najbolji primer ovog oružja je kopije.

Vatreno oružje - Vatreno oružje se može svrstati u oružje na daljinu, međutim bitna razlika je u tome što se kod vatrenog oružja projektil lansira pomocu barutnih gasova. Neki tipovi vatrenog oružja mogu poslužiti i kao sprave za opsadu (top).

Univerzitet Metropolitan,
2020

ORUZJE SREDNJEG Veka

STEFAN NEMANJA I NJEGOVE ZADUZBINE

MILA TANOVIC
GRAFICKI DIZAJN

MANASTIR STUDENICA

MANASTIR HILANDAR

MANASTIR SVETOG NIKOLE

MANASTIR STUDENICA JE PODIGNUT KRAJEM 12. Veka u pustom predelu „koji beše lovište zverova“^[4] posvećen je uspenju Presvete Bogorodice. Prva faza radova je završena u proleće 1196. godine kada je Stefan Nemanja prepustio presto svom sinu Stefanu prvovenčanom i povukao se u svoju zadužbinu^[5] kad je kasnije otišao u manastir Hilandar. Stefan prvovenčani se brinuo o Studenici. Tamo je Nemanja primio monaški postrig i ime Simeon. Sveti Simeon je umro u Hilandaru 1199. Nemanjin treći sin Sava Nemanjić je, nakon što je pomirio svoju braću Stefana i Vukana, preneo moći svetog Simeona u Studenicu gde su i danas, pod savinim starateljstvom, Studenica je postala politički, kulturni

Hilandar je u hijerarhiji Svetе Gore na 4. mestu po značaju. Posmatran spolja, manastir ima izgled srednjovekovnog utvrđenja, s obzirom da je utvrđen bedimima koji su visoki i do 30 m. Spoljni zidovi su u proseku dugački 140 m i okružuju površinu koja je široka oko 75 m. Manastir je ovako utvrđen pošto je u prošlosti, kao i ostala utvrđena monaška naselja na Svetoj Gori. Morao da se brani od gusara. Neki smatraju Hilandar jednim od prvih univerziteta, u prethodničkoj formi, a konkretno prvim srpskim univerzitetom. Sadašnji iguman manastira Hilandar je Metodije Marković.

MANASTIR SVETOG NIKOLE U KURŠUMLJU JE NAJSTARIJA ZADUŽBINA STEFANA NEMANJE (1166/1168–1196), KOJU JE, ZAJEDNO SA OBLIŽNJIM MANASTIROM POSVEĆENOM BOGORODICI, PODIGAO IZMEĐU 1159. I 1166. GODINE NALAZI SE NA UZVIŠENJU KOJE SE UZDIJE NAD GRADOM, IZNAD UŠĆA BANJSKE U TOPLICU. U UNUTRAŠNOSTI CRKVE SU OTKRIVENI FRAGMENTI ŽIVOPISA IZ XIV Veka, A SAM MANASTIR JE BIO PRVI PREPISIVAČKI CENTAR NEMANJIĆKE SRBIJE. MANASTIRSKA CRKVA JE DANAS OBNOVLJENA. U PLANU JE OBNOVA KOMPLETNOG KOMPLEKSA KOJI SE OD 1979. GODINE NALAZI POD ZAŠTITOM DRŽAVE KAO SPOMENIK KULTURE OD IZUZETNOG ZNAČAJA.

UNIVERZITET METROPOLITAN

STUDENICA

Marta Radović
Grafički dizajn

Kraljeva crkva

Bogorodičina crkva

Crkva Svetog Nikole

Manastir Studenica je jedan od najvećih i najbogatijih manastira Srpske pravoslavne crkve. Nalazi se 62km od Kraljeva, a osnovao ga je Stefan Nemanja. Studenicu je Stefan Nemanja gradio od 1183 do 1196 kada se iste godine na državnom saboru najpre odrekao prestola u korist svog srednjeg sina Stefana, a zatim i zamonašio dobivši ime Simeon. Utvrđeni zidovi manastira okružuju četiri crkve: Bogorodičinu crkvu i Kraljevu crkvu (crkvu Cvetih Joakima i Ane), obe izgradene od mermera, crkvu Nikoljaču (crkvu Svetog Nikole) i još jednu crkvu, očuvanu u temeljima. Manastir je poznat po svojoj kolekciji fresaka iz 13. i 14. veka. Manastir je poznat po svojoj kolekciji fresaka iz 13. i 14. veka. UNESCO je 1986. godine uvrstio Studenicu u listu svetske kulturne baštine.

Bogorodičina crkva je jednobrodna crkva s kupolom. Na njenom istočnom kraju je trostrana apsida, a na zapadnom je kralj Radoslav dozidao veliku pripratu. Na severnoj i južnoj strani su predvorja. Fasade su izgradene od blokova belog mermera. Iznutra je crkva obložena tufom. Spolja gledano, u crkvi se skladno mešaju romanički i vizantijski stil. Mešavina ta dva stila će na kraju proizvesti poseban stil arhitekture poznat kao raška škola. Severozapadno od Bogorodičine crkve je crkva svetog Joakima i Ane, poznata i kao Kraljeva crkva po svom kitoru kralju Milutinu. Crkva je sagradena 1314, u obliku sažetog krsta s oktogonalnom kupolom. Izgrađena je od kama i tufa, a fasade su obložene gipsom.

Kompleks manastira obuhvata i crkvu Nikoljaču, jednobrodnu crkvicu bez kupole, iznutra oslikanu u 12. ili početkom 13. veka. Između crkve Nikoljače i Kraljeve crkve nalaze se temelji crkve posvećene svetom Jovanu Krstitelju. Zapadno od Bogorodičine crkve je trpezarija, sagrada od kamena za vreme arhiepiskopa Save. Na zapadnoj strani kompleksa je zvonik podignut u 13. veku. Nekada je u njemu bila kapela, a sada se mogu videti samo fragmenti fresaka. Ostaci fresaka, koji prikazuju rodoslovno stablo Nemanjića, mogu se takođe naći na spoljašnjem delu priprate. Severno od trpezarije su konaci iz 18. veka. Danas se u njima nalazi muzej, u kome su izložene brojne dragocenosti iz riznice Studenice, iako je ona znatno osiromašena čestim ratovima i pljačkama.

Манастир Милешева

Име студента: Душан Милешевић
Назив смера: Графички дизајн

Фреска Белог анђела

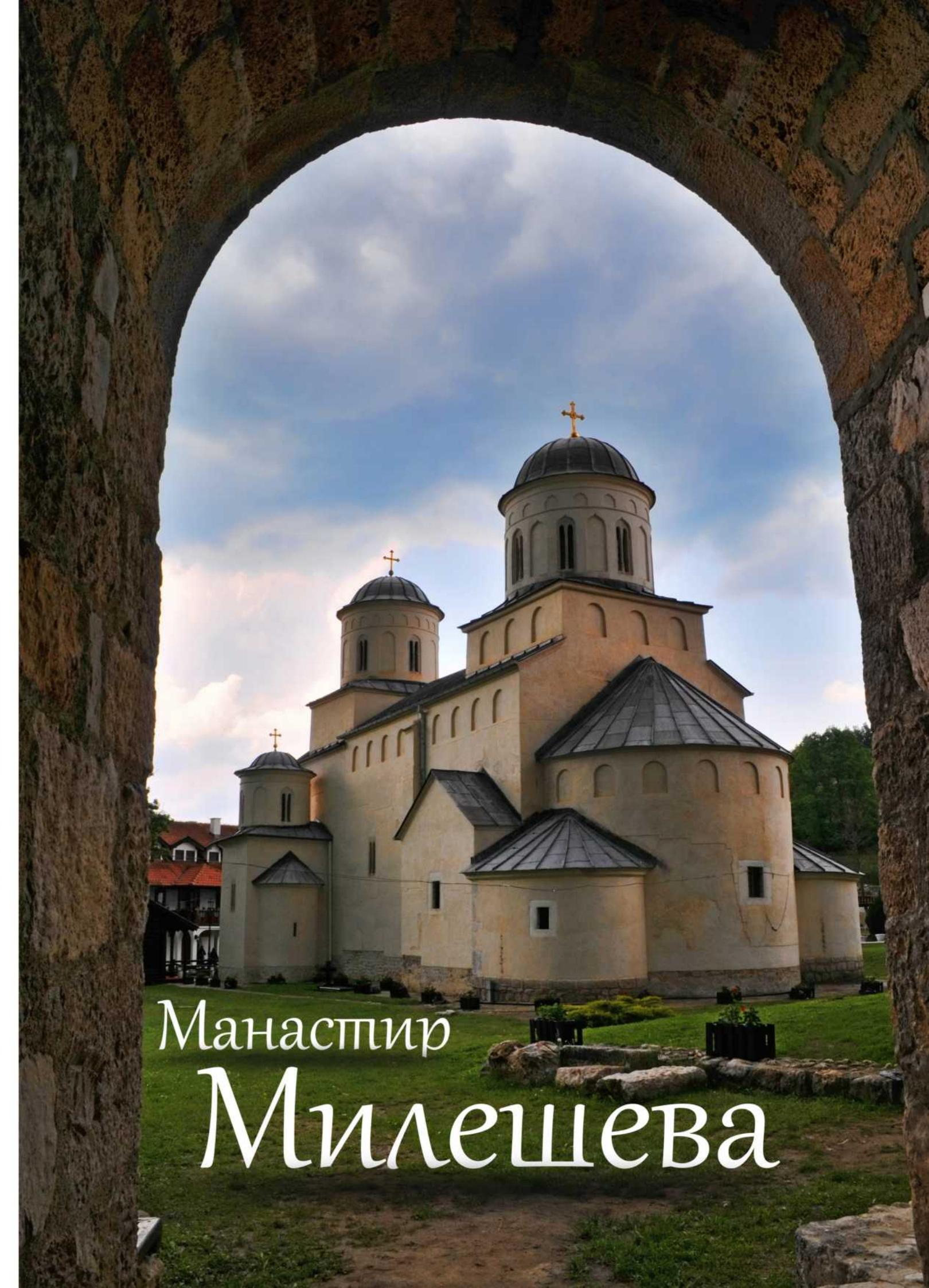
. Слика Светог Саве има изузетан значај јер је насликана током његовог живота. Међутим, слава манастира Милешева почива пре свега на чуvenом изводењу Анђела на Христовом гробу чија се фреска може видети на јужном зиду западног травеја. Фреска Белог анђела представља сугестивну фигуру, која - вештим цртежом, складом боја и духовношћу израза - зрачи готово трансцендентном лепотом, налази се у наосу. Заједно са осталим фрескама - и наративним сценама и појединачним фигурама - сликарство Милешеве чини јединствену, органску целину и изванредну галерију. Заиста се често тврди да - заједно са делима манастира Сопоћани - зидне слике Милешеве представљају врхунац старе српске фреске уметности.

Заједно са осталим фрескама - и наративним сценама и појединачним фигурама - сликарство Милешеве чини јединствену, органску целину и изванредну галерију. Заиста се често тврди да - заједно са делима манастира Сопоћани - зидне слике Милешеве представљају врхунац старе српске фреске уметности. „Скиданje s krsta“ на коме Magdalina ljubi ruku mrtvog Hrista, svakako je najmilostivija scena stare srpske umetnosti.

Манастир Милешева познат је углавном по фрескама, које многи стручњаци сматрају једним од најлепших достигнућа европског фрескописа средњег века. Највише уметничке вредности приписују се портретима првих краљева из династије Немањића. Међу њима се могу наћи портрети Стефана Немање (канонизован као Свети Симеон), Светог Саве чија се фреска налази у припрати на источном зиду, краља Стефана Првовенчаног чија се фреска такође налази у припрати али на северном зиду, фреска краља Радослава и краља Владислава такође на северном зиду.

Манастир
Милешева

Manastir Sopoćani

Ksenija Blagojević 4002
Modni dizajn

Manastir Sopoćani , Doljani - Novi Pazar
Republika Srbija

Manastir Sopoćani , dom svete Trojice, podigao je kralj Stefan Uroš I (1243-1276) nedaleko od izvora reke Raška. Nije poznata tačna godina osnivanja manastira, ali pretpostavlja se da je do osnivanja manastira došlo u drugoj polovini Uroševe vladavine.

-Urošev, rano umrli sin Stefan, sahranjen je u Studenici, a prve godine njegove vladavine nad srpskom zemljom ispunjene su bile srednjim unutrašnjim priklicima nakon svrgavanja njegovog starijeg brata, kralja Vladislava i odbrane zemlje od Grka, Bugara, Dubrovačana i Mađara, što nam govori da je manastir podignut u kasnijoj vladavini.

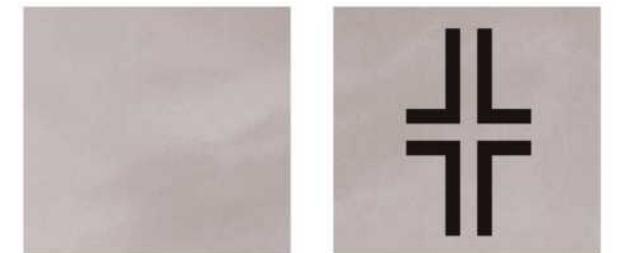
Srbija je, za vreme Uroševe vladavine, postala jedna od najznačajnijih država na Balkanu. Materijalno bogastvo obezbeđivali su bogati rudnici zlata i srebra kao i trgovina i mnogostrukе veze sa Zapadom i Vizantijom.

Osim što je za ktitora, svetog kralja Uroša, pripremljen na tradicionalnom mestu, u jugozapadnom naosu crkve, obeležen sarkofagom od crvenkastog mermera, u sverozapadnom delu priprate sahranjena je i njegova majka, kraljica Ana. U crkvi je sahranjen i Joanikije I, Urošev prijatelj i saradnik, njegov grob nalazi se naspram kraljevog nadvišen je sarkofagom od crnog mermera. Određene zasluge za podizanje crkve imao je izgleda i prvi iguman manastira, nama nepoznatog imena, jer je i on sahranjen u priprati uz južni zid, i nad njegovim grobom se nalazio sarkofag sa ukrasima i natpisom o pokojniku. Nedugo po prenošenju Uroševog tela u Sopoćane, dove njemu bliske osobe, sveta kraljica Jelena i knez Đorđe, mlađi Vukanov sin, postarali su se izgleda da uz crkvu sagrade dva paraklisa, a ovaj knez je nešto kasnije i bio sahranjen u sopoćanskoj priprati.

Sopoćanska crkva je jednobrodna sa prostranim naosom i oltarom sa velikom polukružnom apsidom, dok su dva prostora sa strane imala dvostruku namenu: oni su istovremeno služili kao protetis i đakonikon, ali i kao zasebni paraklisi, posvećeni Presvetoj Bogorodici i, najverovatnije, svetom Savi Srpskom. Levo i desno od podkupolnog prostora nalaze se dve pravougaone pevnice, a u zapadnom delu crkve prostrana priprata iz koje se ulazi u paraklise svetog Stefana Prvomučenika, na severnoj, i svetog Simeona Srpskog na južnoj strani. Ikonografijom prostora ponovljena je tako žička crkva ali ne potpuno: posvećivanjem paraklisa na južnoj strani svetom Simeonu (svakako po ugledu na studeniku spoljnju pripratu) i svetom Savi, što se poklopilo sa kraljevim naručivanjem njihovih novih žitija od Domentijana, sveti ktitor Sopoćana je želeo da u najvećoj meri proslavi svoje slavne pretke.

MANA STIR

SOPOĆANI

MANASTIR SOPOĆANI
DOLJANI, NOVI PAZAR
REPUBLIKA SRBIJA

ZADUŽBINA
STEFANA UROŠA I
1260. GODINA

Manastir Manasija

Natalija Beljić
Grafički dizajn

Celokupni kompleks manastira Manasija sa njegovim utvrđenjem

„Ktitorska kompozicija“ na zapadnom zidu u glavnom delu crkve (naosu)

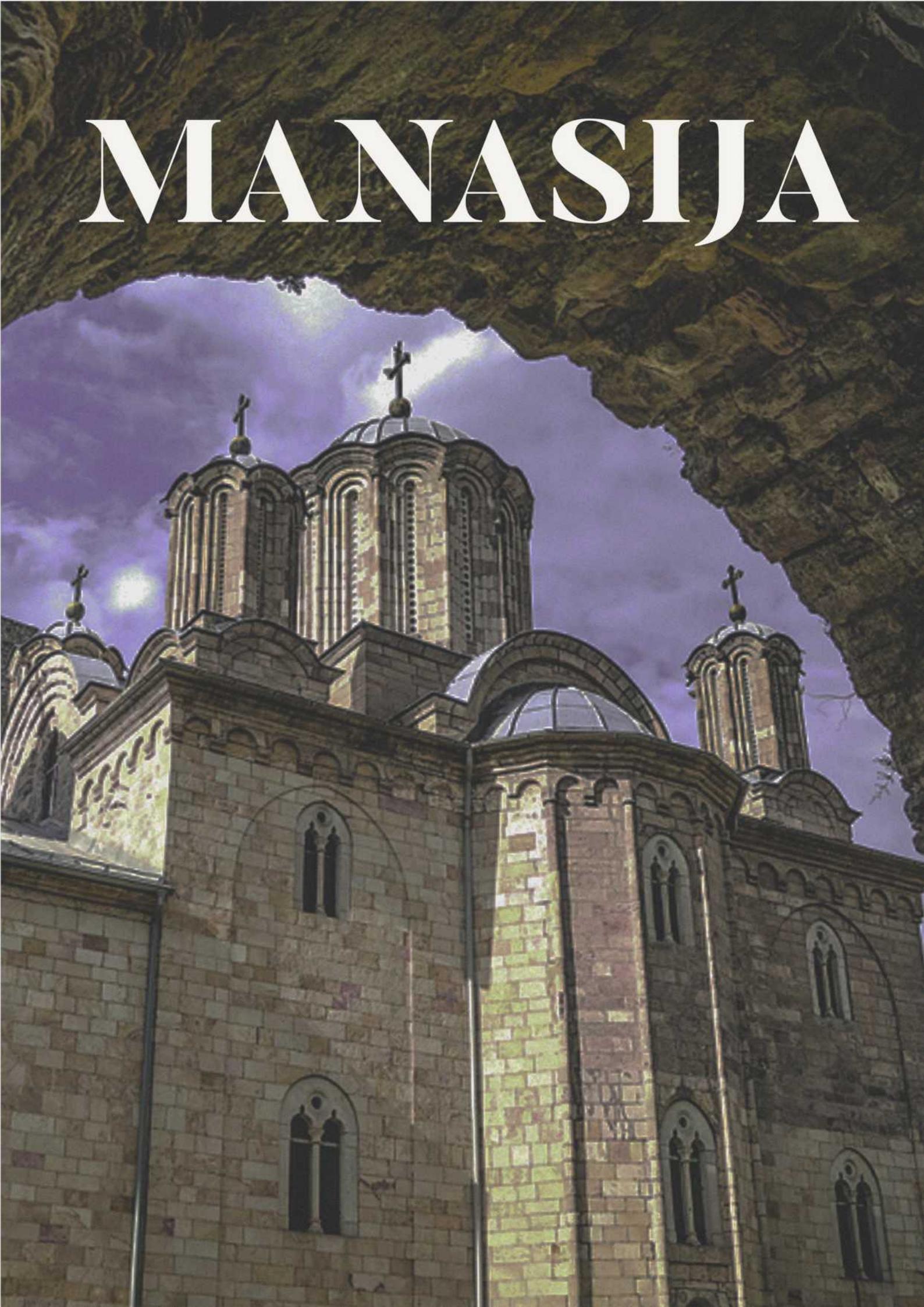
Manastirska trpezarija

Manastir Manasija ili Resava je zadužbina despota Stefana Lazarevića, sina kneza Lazara i knjegnjice Milice. Gradnjom manastira sa hramom Svetе Trojice despot je želeo da za svog života podigne sebi grobnu crkvu-mauzolej u kome će biti sahranjen. Nalazi se na teritoriji Pomoravskog okruga, blizu Despotovca. Manastir je počeo da se zida 1407., a gradnja je završena 1418. godine, sazidani su visoki bedemi sa kulama, monumentalna crkva Svetе Trojice, trapezaria, monaške kelije, možda i despotova rezidencija. Manastir se razvio u značajan kulturni centar zahvaljujući zalaganju despota Stefana. Manastirska crkva je posvećena Svetoj Trojici, a osveštена je o prazniku Svetog duha. Manastir Resava pripada takozvanoj „Moravskoj školi“. Posebnost manastira Resave predstavlja njeno utvrđenje. Ono je sagrađeno sa ciljem da brani manastirsko naselje. Resavsko utvrđenje ima jedanaest identičnih

kula i posebno branjeni prostor na istočnoj strani, a sa Despotovom kулом. Donžon resavskog utvrđenja, odnosno pирг, poznati kao Despotova kula, izdvaja se svojim oblikom, veličinom i odbrambenim svojstvima. Crkva koja se nalazi kao središnji objekat u manastirskom naselju posvećena je Svetoj Trojici. U njoj su ponovljena rešenja ostvarena u Ravanici i Ljubostinji, kako u pogledu osnove razvijenog upisanog krsta kombinovanog sa trikonosom, tako i po konцепцијi fasada i broju kupola, koje su u njenom slučaju dobile nešto izduženije proporcije. Sastoje iz dva odvojena dela, naosa na istoku i priprate na zapadu. Unutrašnjost crkve je bila oslikana freskama od kojih se danas sačuvala samo trećina onoga što je nekada postojalo. Konstantin Filozof je zabeležio da je despot Stefan doveo „najiskusnije živopisce“ da ih izrade, što se i da potvrditi po sigurnom crtežu i proporcijama naslikanih figura.

Univerzitet Metropolitan
2021

Манастир Каленић

Наталија Ковачевић
Модни дизајн

Розета југоисточног зида манастира Каленић

Лунета бифоре на припрати- Богородица и Исус

Розета јужног зида припрате манастира Каленић

Иако грађен од стране историјског анонимуса, благајника деспота Стефана Лазаревића, Богдана, Манастир Каленић представља један од најомиљенијих и најлепших српских манастира. У периоду настанка, у првим деценијама 15. века, био је важна тачка духовног бедема којим се бранила последња слободна хришћанска заједница на балкану. Налази се у Левчу, западно од Светозарева.

Према стилским одликама припада групи споменика моравске школе и једна је од најлепших грађевина свога времена у византијском свету.

Подигнут је у првој половини XV века, тачније,

између 1407. и 1413. године. Манастир је

задужбина у време деспота Стефана

Лазаревића, противовестијара Богдана као и

његових сродника: жене Милице и брата

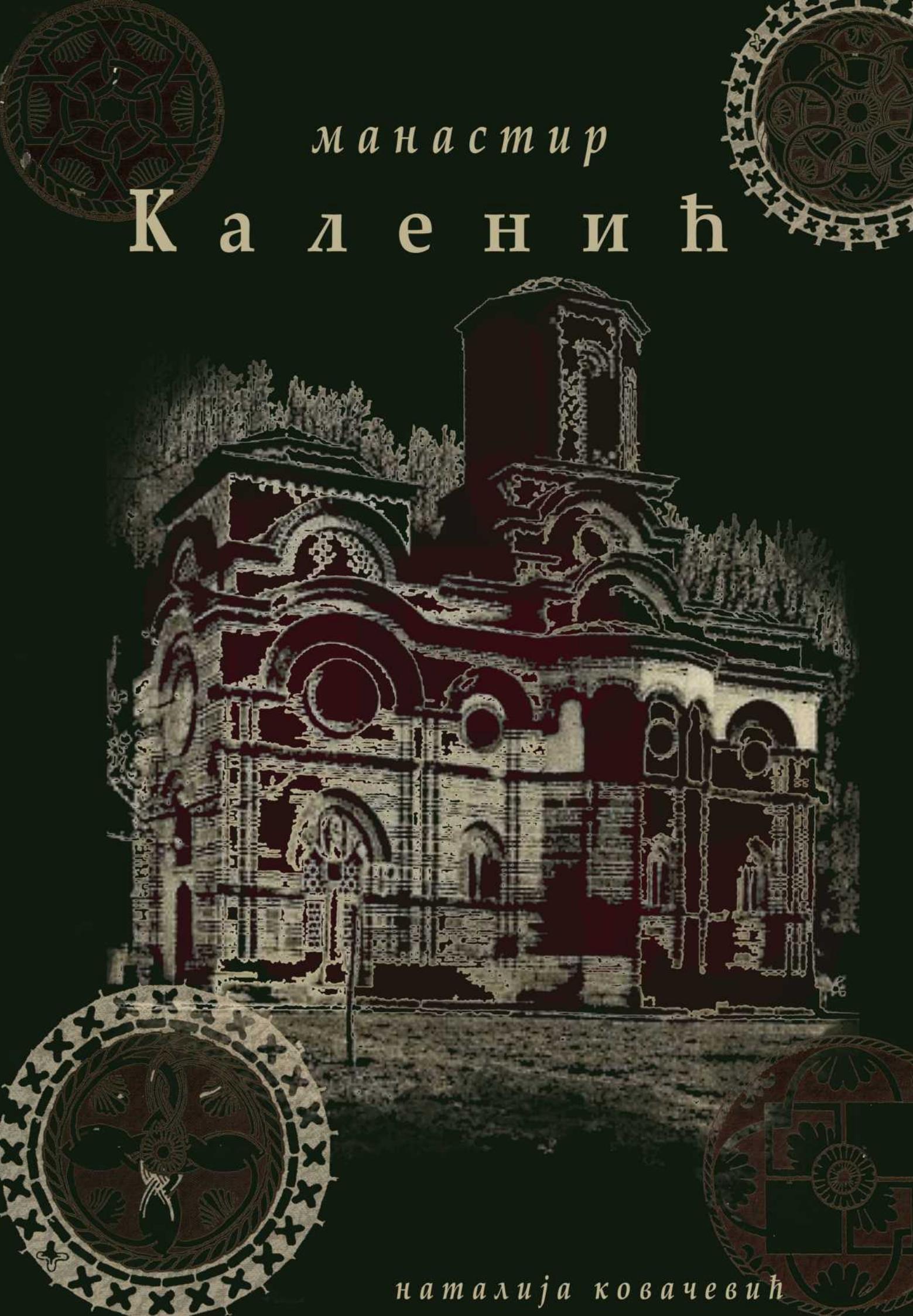
Петра.

Основа цркве манастира Каленића је у облику триконхоса са полуокружним апсидама изнутра и петостраним споља. Црква је зидана наизменично редовима камених квадара и опеке спојене дебелим слојем малтера.

У простору између венаца смештени су бифорни прозори. Изнад горњег венца и поткровља налазе се лукови, колонаде на стубићима и розете. Поврх њих су лукови кубичног постола, розете, венци и површине украшене шаховским пољима.

На фасадама Каленића испикане су све слободне површине. На свим површинама налази се само један мотив- шаховско поље. Оно је извученим хоризонталним и вертикалним линијама изведено геометријски правилно од тањих фигура малтера које раздвајају светлије од тамнијих површина.

манастир
Каленић

наталија ковачевић

Crkva Lazarica

Milica Gasic
gračicki dizajn

Црква Лазарица некада

Лазаричини орнаменти, Византијски и моравски стил, спољашњост као и Лазаричин зид.

Лазарев град- данас археолошки парк у Крушевцу

Црква Светог Првомученика Стефана, познатија као Лазарица, налази се у центру данашњег Крушевца, а подигао ју је, највероватније између 1377/1378. и 1380. године, кнез Лазар (1371 — 1389), као придворну цркву своје новосаграђене престонице, Крушевачког Града.

Испред ове цркве освешћена је српска војска пред полазак на Косово. Лазарица је први објекат у Србији који је доживео стручну рестаурацију и конзервацију, што је обављено од 1904-1908. године. Љубав кнеза Лазара према цркви се огледала у љубави према светим храмовима и манастирима у својој држави али и изван њених граница.

Право значајно дело кнеза Лазара после измирења Српске Православне цркве и Цариградске Патријаршије, било је подизање ове цркве. Тачно време изградње и грађевинар су остали до данас неутврђени. Верује се да је цркву градио чувени Раде Боровић – Раде Неимар. Лазарица се налази у оквиру утврђеног града, где заузима централно место и значајно се разликује од скромних манастирских грађевина тог времена.

Током историје, црква је страдала при нападу Султана Мусе 1413. године. Током турске владавине, Лазарица је сасвим опустела. године је обновљена по налогу кнеза Милоша Обреновића, а 1843. уз помоћ помоћи породице Карађорђевић.

Лазаричин зид је у основи као што је речено у основи византијски стил : континуитет хоризонталних редова обученог белог пешчара на насумично постављених циглама. Посебан процес је коришћен за прављење дебелих малтера из зида. Лазарица има основу триконхоса сажетог типа са три травеја и кубетом над средњим. На западној страни се налази нартекс који је првобитно имао три улаза, али су бочни касније засидани. Над њим се уздиже звоник са катихуменом, који је на спрату имао капелицу. Богата камена декорација Лазарице се налази на тројним једноделним и двodelним прозорима и розетама изузетне лепоте и огледа се у богатству геометријских орнамената, животињских и биљних мотива и декоративним преплетима под значајним утицајем романско-готског стила. Свете мошти српског Великомученика кнеза Лазара и Јелене Балшић, његове најмлађе ћерке и Књегиње Милице, почивају у цркви Лазарици, у прекрасном санкофагу од ружиног дрвета , украсеног сребром.

Universitet Metropolitan

2021

SMEDEREVSKA TVRDJAVA

Nemanja Jaksic
Istorijski spomenici Srbije

Smederevska tvrdjava - Mali grad

Veliki grad - Kompletan pogled na Smederevsku tvrdjavu

Smederevska tvrdjava - unutrasnjost Malog grada

O TVRDJAVI

SMEDEREVSKA TVRDJAVA JE TVRDJAVA U SMEDEREVU KOJU JE NA USČU REKE JEZAVE U DUNAVU U DRUGOJ ČETVRTINI 15. Veka (od 1428. godine) PODIGAO DESPOT SRBIJE ĐURAD BRANKOVIĆ (1427–1456), PO NJOJ NAZVAN SMEDEREVAC.

MALI GRAD

PRVO JE PODIGNUT MALI GRAD NA USCU JEZAVE U DUNAV. U TOM TROUGLU BIO JE SMESTEN DVOR, SALA ZA PRIJEME KAPELA, PROSTORIJA ZA DESPOTA, ZGRADA ZA PORODICU, PRATNU I STRAZU. MALI GRAD TAKOĐE IMA CETIRI KULE KOJE RAZDVAJAJU VELIKI GRAD. TU JE I DONZON, POSLEDNJA ODBRANA. ONIMA ZIDOVE DEBELE PREKO CETIRI METRA.

VELIKI GRAD

Veliki grad je zadrzao oblik trougla, mada nepravilnog. Pet kula su prema Dunavu, jedanaest su prema jugu, a cetiri prema Jezavi. Turci su 1480. godine dodali tri topovske kule na uglovima Tvrđave, a četvrtu na ulaznoj kapiji iz varosi. Prema tome Tvrđava ima 24 srpske kule različitog oblika i 4 turske kule.

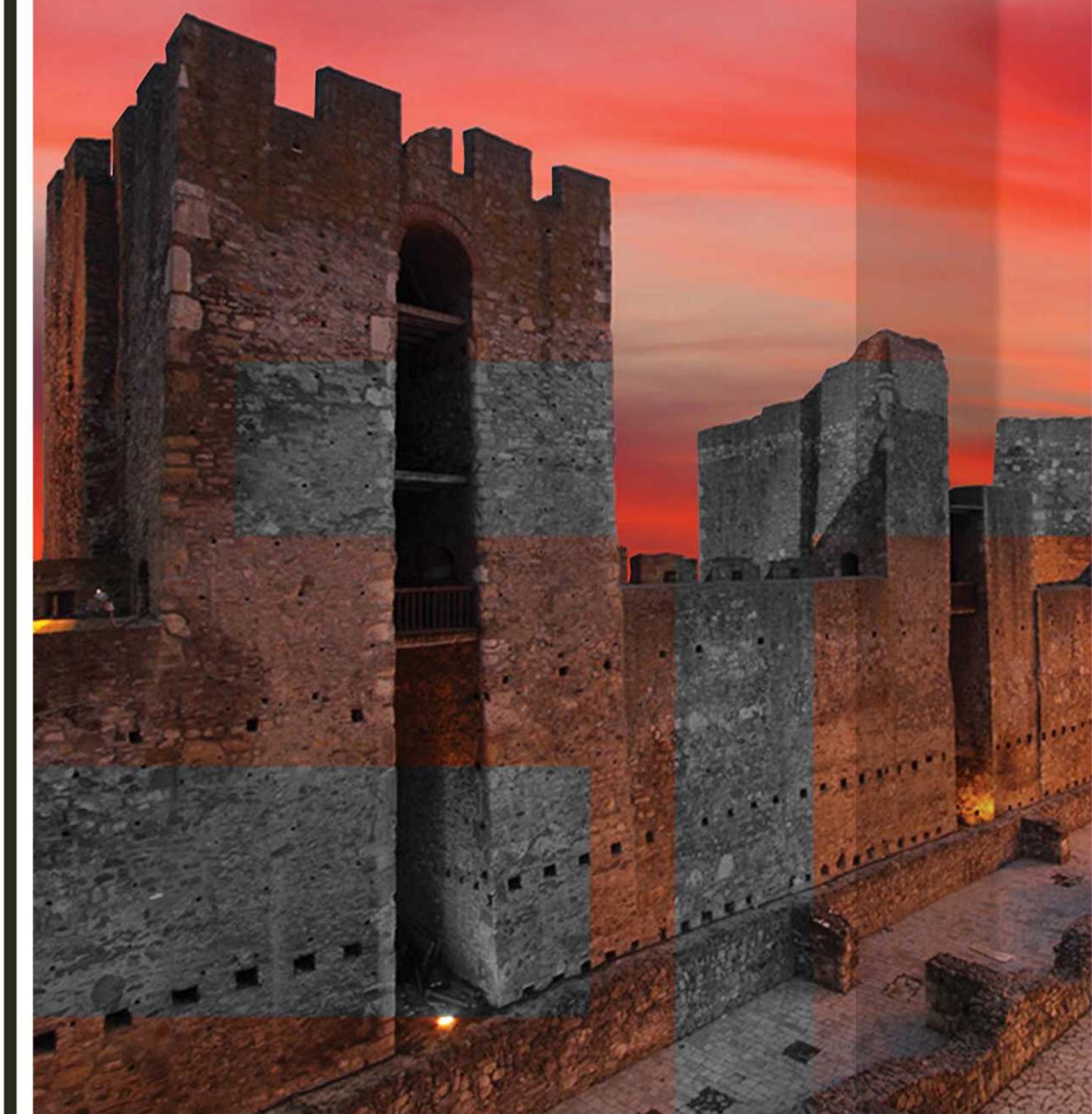
Veliki grad podignut je nešto kasnije i u njega se sklanjalo stanovništvo prilikom turskih osvajanja. Plan po kome je zidana Tvrđava, nastao je po ugledu na carigradsko utvrđenje. Kopije planova u Smederevo je doneo stariji brat despotice Jerine, Đordje Kantakuzin. Zidanje je pocelo u jesen 1428., a završeno između aprila i septembra 1430. godine.

STILSKA ANALIZA

Po poreklu projekta Smederevska tvrdjava je tvorevina vizantijskog stila, ipak ima i nekih primsa zapadnih stilova. Nacin gradjenja svoda i luka iznad vrata i prozora prikazuje uticaj romanike i gotike. Od ostataka dvorca najvecu spomenicku vrednost imaju cetiri monumentalna prozora. Jedan je romanski, a tri su gotska. Zidine, su debele i preko 4 metara na donzonu, izdvajaju ovu kulu od ostalih oblikom, nacinom zidanja i velicinom.

Smederevska tvrdjava

Srpski kostimi u srednjem veku

Ivana Stojkovic
Graficki dizajn

Kraljica Ana Dandolo, a pored nje njena snaja
Jelena Anzuska

U srednjovekovnoj Srbiji, od polovine XII do propasti države polovinom XV veka, vladali su: Nemanjići, Lazarevići i Brankovići. Najduže su vladali Nemanjići, nešto više od dva veka (od 1166 – 1371.), koji su dali i najviše – 10 vladara: veliki župan Stefan Nemanja, veliki župan i kralj Stefan Prvovenčani, kralj Radoslav, kralj Vladislav, kralj Uroš I, kralj Dragutin, kralj Milutin, kralj Stefan Dečanski, kralj i car Dušan (silni) i kralj Uroš V (nejaki). Neki od srednjovekovnih vladara, iz različitih, najčešće dinastičkih razloga, ženili su se više puta (kralj Milutin čak 5 puta), tako da je bilo više žena nego samih vladara na srpskim dvorovima. Neke od njih imale su veoma značajne, pa čak i prave vladarske uloge. Žene vladara bile su različitog nacionalnog porekla i sve su bile plemkinje.

Kruna (u srpskom jeziku poznata kao venac) je bila jedna od najvažnijih vladarskih insignija u Srednjem veku. To je bio obruč sa konstrukcijom od plemenitog metala, ukrašen biserima, dragim i poludragim kamenjem. Iznutra je postavljana purpurnom tkaninom. Kruna vladara je bila najčešće zatvorena kupolastog - stema (po vizantijskom), ređe otvorena trapezoidnog oblika sa krinovima (po zapadnom uzoru), a kruna vladarki otvorena sa zupcima. Od polovine XIII i citav XIV vek, odecu vladara i njihovih zena cini pun vladarski ceremonijalni kostim – vladarski ornat, formiran prema vizantijskim pravilima, a koji je bio odraz raznih mesavina kultura i uticaja. Vizantijski, odnosno orientalni elementi bili su prisutni u kroju i rasporedu dekoracija – ukrasa

Simonida, peta i poslednja žena kralja Milutina (koji je vladao od 1282-1331.), najmlađa srpska kraljica, nosi već znatno unapređen vladarski kostim. Na freskama iz Studenice i Gračanice, odevena je u slične raskošno dezenirane crvene haljine širokih i veoma dugih rukava. Manjakis i loros su pokriveni dragim kamenjem, biserima i zlatnim trakama. Na glavi nosi još višu i otvorenu zupčastu krunu, ukrašenu biserom i dragim kamenjem, ispod koje je veo bogato ukrašen draguljima i biserima, a krupni oboci opervaženi biserima vise na bisernim niskama. U ruci drži žezlo. Kostim vladarki XIV i prve polovine XV veka karakterišu uži krojevi. Haljine, najčešće crvene boje, duzine ispod clanaka, blago su se sirile od struka na dole, ili postepeno celom duzinom. Za razliku od prethodnog razdoblja, cesto imaju zakopčavanje celom duzinom. Rukavi, najčešće uski i dugi, zakopcavali su se

Studenti

Na kraju, želeli bismo da se zahvalimo našim studentima i još jednom pomenemo naše studente, koji su svojim radovima učinili ovu publikaciju posebnom.

Adna Hasanbegović	Mia Pavlović
Anđela Dominik	Mihailo Kocić
Anđela Ognjenović	Mila Tanović
Aleksa Andrejić	Mila Vuković
Dimitrije Mitić	Milan Ostojić
Dušan Milešević	Milica Gašić
Elena Stanić	Miljana Stanković
Emilija Zdravković	Natalija Beljić
Filip Brđović	Natalija Kovačević
Goran Petković	Natalija Milošević
Isidora Filipović	Nebojša Jeremić
Iva Krupežević	Nemanja Jakšić
Ivana Stojković	Nena Mirčić
Jana Andrić	Petar Goljan
Jelena Stanimirović	Sanja Stamenković
Ksenija Blagojević	Sara Krstivojević
Lenka Panović	Slađana Čolović
Lola Vučković	Sofija Trpeski
Marija Sotirović	Tatjana Purić
Marija Trajković	Teodora Ćurović
Marina Keredžin	Tijana Vučetić
Marta Radović	